

SLOVENSKI NAROD

Izahaja vsak dan popoldne, izvenredne številke in priložbe. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicil beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravitelje: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 334.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Pred odločilno bitko.

Kdor smotri volilni boj v Sloveniji, zapazi, da se bje med nacionalnim blokom in med klerikalno hidro, med principom državnega in narodnega edinstva, složnega gospodarskega in kulturnega dela in med principom stranske stranke nad vsem p. svetnim življenjem v Sloveniji. Ta dvostranska fronta je tako jasna, da jo vidi tudi najbolj zagrizeni disident in fronder. Klerikalizem se dobro zaveda, da bje svojo poslednjo bitko in da mu preti polom po volitvah. Zato že klerikalni agitatorji naznanjajo temeljit preobrat avtonomistične politike po volitvah ter dopovedujejo ljudem, da SLS po volitvah brez drugega vstopi v vladno kombinacijo, da se nadalje odpoje avtonomiji ter protinacionalni agitaciji. SLS se namerava omejiti na razadnjaško prosvetno in klerikalno politiko, ki jo zahteva visoka duševna, klerikalni agitatorji pravijo, da so šestletne izkušnje dovelj nančile SLS, da SLS ne pojde več v ekstremno opozicijo, ker bi taka opozicija potem za večne čase strla klerikalizem v Sloveniji. S takimi lažmi begajo klerikalni agitatorji svoje kolehačaje pristaje, ki bi radi videli na državnem krmlju klerikalne korupcioniste ala Sušnik in ki si žele predvojne klerikalizma! Tudi iz te agitacije razvidimo položaj, v katerem se nahaja klerikalizem, ki čuti svojo bližnjo zadnjo uro.

Naravnost smrti greh bi bil, ako sedaj obvelja disidentska in fronderska trnica par sto nezadovoljnih, odnosno zapeljanih naprednih ljudi in ako zna klerikalizem s cepljenjem naprednih moči in glasov! Če pa sodimo dogodeke zadnjih šestih let po vesti in z objektivnim razumom, moramo priznati, da pomeni teh šest let zelo aktivno bitko naprednega bloka proti klerikalizmu! SLS si je znala z demagogijo, ki je brez primere na celim svetu, priboriti do 21 poslancev izmed 26 poslancev cele Slovenije. Razpolagala je torej z zelo močno parlamentarno četo in vendar je z milimi izjemami živorela v brezpolni opoziciji ter je bila izrinjena iz državne uprave v obeh slovenskih oblastih! V bivši Avstriji nismo niti sanjali, da bo mogoče pobiti klerikalizem ter ga pahnuti z državne uprave! Zelo se je, kakor da bo to kvarno politično načelo za vedno bilo po naprednem duševnem principu in po napredni slovenski kulturi. V novi državi pa se je mali rešitelj naprednih politikov, ki so osvojili edino pravilna načela slovenske politike, to je načela državnega in narodnega edinstva, načela čimvečje slovenske aktivnosti v novi državi in preko celoga državnega ozemlja, da so potisnili klerikalizem v ozadje in ga celo položili na tla. Klerikalizem je brez moči, samo še huška v opoziciji brez politične bodočnosti! Če je veljalo za napredne Slovence kako politično načelo, tedaj je bilo to: ne dopustiti, da zavzame v novi državi klerikalizem pozicije, ki si jo je z izdajstvom slovenskih interesov izvojeval v bivši Avstriji, ko se je raslonil na dvor in lizal pete dunjskim nagermanističnim vladam! Ko je klerikalizem uvidel, da v novi državi ni mesta klerikalnemu principu, se je vrge v skrajno opozicijo in hoče razdeliti Jugoslavijo na republike in federacije, samo da si na ta način vzpostavi prvotno moč v Sloveniji.

Princip državnega in nacionalnega edinstva pa ne bo okleval. Set bo posledno po začrtani poti naprej! Predstojajoče volitve dajajo nacionalnemu bloku večino in klerikalizem mora v najkrajšem času likvidirati!

Ali ni vpricho takega položaja več kot smrti greh, ako napredni državljani ne izrabiijo situacije?? Že šest let so SLS vzeli vajeti iz rok, sedaj zre za to, da se to stanje vtrdi, da se Slovenija za vedno osvobodí klerikalnega varuštva in da stopi na pot prosvetiteljskega sveta! Pozabimo za trenotek na osebna razpoloženja, pogledimo dogodekom v oči in spoznajmo, da je treba sodelovati pri delu, ki konsolidira našo državo proti Radici in ki uničuje klerikalizem v Sloveniji!

Številni volilni shodi po vseh krajih.

Sijajni shodi Narodnega bloka. — Narod manifestira za državno in narodno edinstvo. — Nemški poslanec težko poškodovan.

— Beograd, 26. jan. (Izv. Ob 12.45.) Današnje popoldne je preteklo brez važnejših političnih dogodkov. Iz vseh krajev države prihajajo objektivna poročila, da so pozicije Narodnega bloka povsod najugodnejše. Danes popoldne je prisel iz Novega Sada prosvetni minister Svetozar Pribičević, ki je nato delj časa konferiral z min. predsednikom Nikolo Pašićem o volilni situaciji. Po vsej državi je bilo večer več tisoč volilnih shodov in sestankov. V splošnem so shodi potekali mirno, brez vsakega incidenta. Shodi Narodnega bloka so povsod v državi uspešni. Udeležba povsod ogromna. Zmaga Narodnega bloka je zagotovljena. V Beogradu je izzval p.ročilo o popolnem ilasku dr. Korošca na Jesenicah, najglavnejšem industrijskem centru v državi, najvažnejšem komentarije. Vsi politični krogi so prepričani, da bo dr. Korošec pri teh volitvah doživel viličanski poraz.

Po poročilih, ki so danes popoldne prispele iz Novega Sada v Subotico, se je dogodil v selu Tivacu težak incident. V avtomobilu se je tja pripeljal bivši nemški poslanec in predsednik nemške

stranke v Banatu dr. Emil Kraft v spremstvu dr. Grassla in tovarišev. — Pred občinsko hišo je v sled prvokativnega p. stopanja Nemcev prišli do resnih in krvavih spopadov med Nemci in jugoslovenskimi nacionalisti. V tem pretepu je bil dr. Kraft tako težko poškodovan in ranjen, da so ga morali prepeljati v bolnico. Zelo arogantno se je obnašal tudi urednik novosadskega »Deutsches Volksblatt«, Slovincem dobro znani bivši profesor dr. Peerz, kočevski rojak. V imenu stranke je danes popoldne dr. Teufel protestiral pri notranjem ministru radi tega incidenta. Notranji minister mu je izjavil, da uvede najstrožje preiskave.

Po poročilih iz Zagreba, stvar Narodnega bloka na Hrvaškem prav dobro napreduje. Mnogoštevilno sta bila obiskana shoda samostojne demokratične stranke v Grubišnem polju in v Farkaševcih. Tu je bilo svoječaso glavno gnezdo radičevščine. Na teh shodih je govoril državni podtajnik rotarjih zadev V. Wilder. Zborovalci so povsod manifestirali za narodno in državno edinstvo.

Politična situacija.

Dr. Veja Marinković resnično izstopil iz Davidovičeve stranke. — Sijajni shodi Samostojne demokratične stranke na Hrvaškem.

— Beograd, 26. jan. (Izv.) V kavarani Sokolović so priredili radkali volilni shod, ki je bil zelo slabo obiskan. Govorila sta notranji minister Boža Maksimović in kandidat Ljuba Živković. Neki Anton Robek, železnikar, je vzkliknil: »Živel Radić«, na kar so ga zborovalci kot provokatorja odstranili z zborovanja. Priredili so tudi Davidovičevi demokrati shod, ki pa je bil zelo slabo obiskan. Danes je ugotovljeno, da je res kljub demenitem nekaterih opozicijonistov listov v Zagrebu in v Ljubljani član glavnega odbora Davidovičeve stranke bivši minister dr. Vola Marinković odloži svoje funkcije v izvršnem odboru Davidovičeve stranke. Vest, ki jo je prva objavila beogradska »Reča«, se danes potrdila. Davidovičeva »Pravda«, ki je glavni organ Davidovičeve, objavlja, da je res dr. Vola Marinković odločil pismo na dr. Korošca, v katerem izjavlja, da odloži svoje funkcije, ker ne more več prisostvovati selam in ne more več odgovornosti za politiko, ki se sredi države in ne more za te nositi polne odgovornosti.

Po poročilih iz Novega Sada so samostojni demokrati priredili tam zelo uspešen shod, na katerem je govoril med drugim tudi minister Svetozar Pribičević. V svojem govoru je minister Pribičević osobito razpravljal o akciji Ljube Davidoviča za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Davidovič govori o nekem sporazumu, ne navaja pa temeljnih načel za ta sporazum. Konstatira, da je Davidovič sam priznal, da je prišel slučajno na vladno. Mogoče je bil to slučaj. Treba pa je ugotoviti, da so se časa Davidovičeve vladne najbolj razmahnili radičevci in da so pod njegovo vladno uživali največjo protekcijo. Govornik je dalje omenil sijajno uspešno shod samostojne demokratične stranke v Varaždinu, kjer so ga čisti Hrvati najprisrčnejše sprejeli kot Srba. Omenjal

je dalje postopanje Nemcev, ki so zvezani s federalisti in separatisti. Razpravljali je dalje o sedanjem volilnem redu, naglašujoč, da sedalni volilni sistem ni popolnoma dober, ker ne kaže pravega rezultata volje naroda. Je za angleški sistem. Omenjal je dalje, da so bile od lonskih skupščinskih volitev štiri vlade, katerih program je bil vedno diametralno nasproten.

Po poročilih iz Zagreba je bil večer ob 10. popoldne volilni shod Hrvatske za jednice katerega je predsedoval dr. Lorković. Prišlo je do ostrih konfliktov. Na tem shodu so govorili dr. Lorković, ki je zagovarjal enotno hrvatsko fronto in pozival vse prave Hrvate, da volijo kandidate Hrvatske zveznice. Dr. Trumbić je za tem govoril tudi o repalski negodbi. Izjavil je med drugim, da je bil primoran to negodbo predložiti, ker je bila potrebna nujno potrebna. Zunanji minister dr. Ninčić je po njegovem mnenju potoval na Evrope, da zahteva izločitev iz jugoslovenske nevarnosti. To je bil samo volilni manever. Uspeh tega potovanja je bil razpust HRSS, Hrvatska zveznica zahteva, da hodi Hrvatska suverena. Omenjal je tudi, da je nastopil proti sedanjemu režimu. Na tem zboru sta tudi govorila Radićev pristaja, bivši narodni poslanec Pavle Radić in zastopnik JMO (muzlimanska org.) Hadžić.

V Dugem selu je bil priredjen sijajen shod demokratične stranke, katerega se je udeležilo okoli 800 volilcev. Ta zbor je zelo značilen za presojo političnih razmer na Hrvaškem, ker pri zadnjih volitvah demokrati niso dobili niti 80 glasov. Na zboru sta govorila pravosodni minister dr. Edo Lukinić in predsednik zagrebske organizacije samostojne demokratične stranke dr. Jurika. V Dolni Stubici je bil ravnotrsko sijajen shod samostojne demokratične stranke.

Demonstracije v Zagrebu.

En Orjunaš težko ranjen.

— Zagreb, 26. januarja. (Izv.) V takozvanem »Musichallu« je priredila Hrvatska zveznica večer ob 10. popoldne volilni shod, katerega je predsedoval znani dr. Lorković. Ta je govoril o bodočnosti hrvatske domovine ter pozval navzoče, da se strnejo v enotno hrvatsko fronto proti »obznani«. Po njegovem mnenju ima hrvatski narod edino pravo bodočnost v tem, da vrže pri volitvah krogljico v skrinjico Hrvatske zveznice. Govoril

je tudi dr. Trumbić, ki je prinesel pozdrave iz sodnih zborov, pozdrave zaprtega Stjepana Radića in interniranih članov HRSS. Govoril je tudi o politiki zunanjega ministra, ki je naprejena proti sovjetski Rusiji. Hrvatski sta dosedaj škodovala dva glavna faktorja: ustava in obznana. Hrvatski narod mora urediti račune s Srbi in Slovenci.

Po končanem shodu so zborovalci, med katerimi je bilo tudi večje številno jugoslovenskih nacionalistov, odšli na ulico. Hanaovci so nato priredili poulične demonstracije in je prišlo do resnega spopada med hanaovci in jugoslovenskimi nacionalisti. Hrvatski separatisti so začeli streljati iz revolverjev. Položaj je bil zelo kritičen. V resnem spopadu je bil težko ranjen 1

jugoslovenski nacionalist. Hrvatski separatisti so navajali tudi na policijsko stražo ter lahko ranili policijskega kapetana Bogovića. Pojačena policijska straža je končno razgnala demonstrante, ki so povsod vzklikali: »Živela Hrvatska republika!« Bilo je več oseb aretiranih. Danes policijsko ravnanje vrši uradne poizvedbe za organizatorji tega napada.

— Zagreb, 26. januarja. (Izv.) O večeršnjih demonstracijah hrvatskih separatistov so znane nekatere podrobnosti. Sam bivši zunanji minister in advokat dr. Trumbić je organiziral poulične demonstracije in je načeloval demonstrativnemu obhodu. Ko so se demonstrantje pred dvorano Musichalla formalili v sprevod, je dr. Trumbić vzkliknil: »Naprej! Živela hrvatska republika!« Policija je demonstrante razgnala in aretirala deset izgreznikov.

Kritika italijanske sodne uprave

Razmerje med državo in cerkvijo

— Rim, 25. jan. V večeršnjih seji senata je senator Gallini govoril o sodni upravi in izjavil, da mora ustovrili velik nered na sodnih. Zlasti v večjih mestih se razpiše na stotine razprav. Nato sledi bojna operacija klientska pravd po dolhkih mesecih predložiti sodnik poročilo, na kar v večini slučajev je do prehodne razsode. Ni kancelstov, ni avskultantov. Gmotni položaj sodnih uradnikov je neugoden. Pozival je justičnega ministra, da naправи red in reši vrašanje sodne uprave. Zaupanje v justico gine.

Senator Garofalo je menil, da se zločinstvo premalo zatira. Preveč se popuša s strani porotnikov in tudi sodnikov na prizivnih sodiščih. Zločin strahno narašča. Leta 1919. je bilo v Italiji 2500 umorov, 1920. leta pa 5012. Treba korenite reforme, ki spravijo državo iz sedanjega stvarnega stanja.

Sen. Spirito je ugotovil, da je vsled preuredbe sodne uprave zapustilo službo 700 sodnikov in da je bilo na novo nastavljenih 200. Fiktivno znižanje znaša 500. Justični minister Rocco je govoril nato o zakonskem načrtu o reformi zakonikov in justici preureditvi.

Končno je govoril Rocco tudi o razmerju med državo in cerkvijo. Antiklerikalizem strne vrste je nemagan, sedanjo navedno vlogo vodi priznanje zredovništva in tudi nacionalne vrednosti katolicizma in katoliške cerkve za Italijo, katoliška cerkev je romanska institucija in torej bistveno na njej oblika, katere ne moremo zamisliti.

Sedanjsa vloga pa ne bo vodila niti ke politike poučevanja na rnehenem polju ne za »exequatur«, ne za »sancete in ne za pravno kontrolo. Vražnja se bodo razpravljal s prevladkom in s trdnim namenom, da se ne kršilo pravice države in se ne da ničesar brez potrebnega jamstva.

RADIČEVE ZVEZE Z BOLJŠEVIKI

— Beograd, 26. jan. (Izv.) Bivši bolgarski minister za poljedelstvo v Stambolijskega kabineta Obor objavlja vsebino tajnika seljaške internacionale v Moskvu Dombala. Dombal je poslal Oboru pismo z dne 7. novembra 1924 št. 4318. Dombal v pismu odnopa napada režim v Jugoslaviji. Pismo je zanimivo, ker jasno dokazuje, da je seljaška internacionala v Moskvu del boljševiške internacionale. — Dombal izjavlja, na moskovska seljaška internacionala ni v nobeni zvezi z buržujsko zeleno internacionalo.

Ministrstvo notranjih del nadaljuje z objavo posebnega poročila Stjepana Radića, ki ga je poslal v Moskvo o položaju v Jugoslaviji. Radić naglašja v tem poročilu, da je treba čim tesnejši zvez s sovjetsko Rusijo za ustanovitev samostojne seljske republike na Hrvaškem. Radić naglašja, da ukrepe vse potrebno za ustanovitev neodvisne in suverene Hrvatske. Potrebna je suverena hrvatska s političnega in gospodarskega stališča. Prosi za moralno pomoč Rusije, da se Hrvatska odcepi od Vel. Srbije. Samostojna Hrvatska je velike važnosti in koristi za mednarodno seljaško organizacijo. To je tudi kulturna potreba. Vloga sovjetske Rusije je za Hrvatsko odločilne važnosti. Dalje govori o revoluciji in o propagandi v jugoslovenski vojski. Sovjetska Rusija mora politično in diplomatično podpreti Hrvatsko proti Srbiji.

SMRT PODPRESEDNIKA POLJSKEGA SEJMA.

— Varšava, 26. jan. (Izv.) Nocoj je umrl podpredsednik poljskega sejma Seyda. Bil je član poljske demokracijske frakcije v sejm.

SLOVESNA OTVORITEV ŽELEZNIŠKE PROGE UŽICE-VARDISTE.

— Beograd, 26. januarja. (Izv.) Na slovesen način je bila večeraj otvorjena železniška proga Užice-Vardiste, ki je glede tehnične izvedbe ena najzanimivejših prog v Evropi. Tehnika je morala na tej progi premagati največje težkote, proga ima mnogo tunelov in mostov, ki so v tehničnem odzra najzanimivejši. Slovesni otvoritev sta prisostvovala v imenu vladne prometni minister Andra Stanić in minister Miša Trifunović. Z zelenjem in zastavljeni okrašen otvoritveni vlak je odhajal iz Užice proti Sarajevu večeraj ob 6. zjutraj. Otvoritev se je vršila večinoma po sestavljenem programu. Na vseh postajah je narod pozdravljaj oba zastopnika vlade in povsod pričel ovaclje. Vlak je prisel v Sarajevo sela ob 16. popoldne.

OTVORITEV MEJ NAPRAM ALBANIJ.

— Beograd, 26. jan. (Izv.) Radi lojalnega postopanja nove albanske vlade Ahmeda bega Zeke je naša vlada odredila, da se odoro za časa albanske vstaje zapre meje. Ta odredba naglašja prijateljski namen napram Albaniji. Otvoritev mej napram Albaniji je izzvala v vseh albanskih krogih veliko zadovoljstvo.

Kakor poročajo z Dunaja, je tja prisel bivši ministrski predsednik albanske vlade Fan Noli. Stopil je v stike z uredništvom »Federation Balkanique«.

ATENTAT NA MAGISTRAT V LISABONI.

— Lisabona, 25. jan. (Izv.) Neznani atentatorji so vržli proti magistratu v trenotku, ko je mimo vozil tramvaj bomba. Dve osebi sta bili težko ranjeni. Atentat so najbrže vzprijorili delavci mestnega magistrata, ki se nahajajo v meznem gibanju proti občini. Palca mestnega magistrata je zelo poškodovana.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.45.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Madrieri 75x225. mm, paralel na živ rob, ravno odčeljeni, franco meja: denar 600; deske 20, 25, 30, monte, franco meja Rateče: denar 600, blago 590; trami 3/4—6/8 monte franco nakladna postaja, 1 vagon: denar 340, blago 350; zaključek 340; bousl hrastov, 80 mm, 90 mm, od 2.50 naprej, franco nakladna postaja: blago 1200; lipovi krjli, od 20 cm premera naprej, 3m dolžine, lepo zdravo blago, franco meja, trans: blago 450; hrastovi remelini 1.90—2.80 m, 50/90—95/140, franco meja: blago 1230.

ZITNI TRG

Pšenica domača, franco Ljubli. 745. Koruza nova, umetno sušena franco Ljubli. 250. koruza dobavna februar 270—275, koruza dobavna marec 290, koruza dobavna april 300, fižol, ribničar, franco Postojl. trans. 425, fižol ribničar, franco riva Trst trans 450, fižol prenelar, franco Postojl. trans. 425, otrobi pšenčni enotni franco Ljubli. 212.50, moka ameriškanska, pat. Oceanie 2 vr. 732—732.

EFEKTI

2 1/2% drž. renta za vojno škodo 124—128, Celjska posojilnica d. d. 209—212, Ljubljanska kreditna banka 226, Merkantilna banka 125—130, Prva hr. v. d. 829—902, Slovenska banka 80, Stroine tov. in liv. 147, Trboveljska prem. družba 410, Združene papirnice 100, 4 1/2% kom. zad. deb. bke 89.

Zagrebska borza.

Dne 26. januarja. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.75—11.85, Praga 181.60—184.60, Pariz 329.50—334.50, Newyork 60.50—61.50, London 292.40—295.40, Trst 250.60—253.60, Dunaj 0.085325—0.08725, Valute: dolar 59.75—60.75.

Efekt: 7% invest. pos. 1921. 65, 2 1/2% drž. renta za ratun štetu 125—126, Ljubljanska kreditna 227, Centralna banka 26—27, Hrv. esk. banka 108—111, Kreditna banka Zeb. 111—112, Hipotekarna banka 59.50—60.50, Jugobanka 105—106, Praštedlona 890—900, Slovenska banka 78—80 Eks. ploatacija 64—65, Drava d. d. Osiček 227, Sečerana, Osiček 740—760, Isis. d. d. 60, Ni-hag 35, Gutman 710, Slavonija 57—59, Trboveljska 390—415, Večje 97 1/2—103.

Izozemske borze.

— Curih, 26. jan. Današnja borza: Beograd 8.45, Pariz 28, London 24.86, Newyork 518, Milan 21.27, Berlin 1.234, Praga 15.45, Dunaj 0.0073.

— Trst, 26. jan. Borza: Beograd 39.60—39.70, Pariz, 131—131.50, London 116.30—116.90, Newyork 21.30—21.35, Curih 470—471, Praga 72.25—72.75, Dunaj 0.0340—0.0345.

Volilna borba.

Nepotrebna in škodljiva kandidatura v Ljubljani.

Dr. Ravnihar in Rudolf Juvan sta ljubljanskim volilcem objavila volilni oklic, v katerem skušata opravičiti svoj nastop pri volitvah 8. februarja. Taki volilni oklici so navadno polni blestečih fraz, katerih naloga je volilcem prikriti resnico in jih speljati v zmotno. Dr. Ravniharjev in Juvanov oklic pa ni le do kaz politične pustolovščine, marveč tudi dokaz politične goljufivosti in brezvestnosti. Kdor čita Ravniharjev in Juvanov volilni proglas, ni treba, da je politično posebno razborit, a da vidi, da vse to, kar ta dva gospoda ljubljanskim volilcem dopovedujeta in obešata na vrat, ni tako, kakor onadva pišeta ter da je vse njuno dosedanje delo v dimetralskem nasprotju z volilno vabo.

»Stvarno delo na gospodarskem in pravnem polju ter socialne zakonodaje« pravita Ravnihar in Juvan, da je potrebno. Prav je tako! Baš zato se je ustvaril Narodni blok, kateremu je izročil vladar volilno vabo zato, da ustvari pri volitvah delovoljno, delovno, krepko in kompaktno večino za bodočo skupščino. Šest let se je rušila država, šest let so separatisti in zmagarji le hujkali in begali ljudstvo, mesto da bi pomagali pri graditvi države. Med temi razdiralci, kričalci in afaristi sta pa bila tudi gg. Ravnihar in Juvan. Povesta naj samo eno stvarno delo, ki sta ga dva politična velikanja napravila v Jugoslaviji. Ravnihar še na tistih mestih, kamor ga je svojčas posadila JDS, ni ničesar storil, ker je mislil, da obstoji stvarno delo v tem, da zna kdo le glavo visoko nositi, ob slovesnostih pa lepe fraze mlatiti. Če za koga, dokazuje preteklost za gg. Ravniharja in Juvana, da sta za stvarno in konstruktivno delo absolutno nesposobna.

Ravniharjev in Juvanov oklic pravi, da so tudi sedanje volitve »predsedni političnega značaja«. Plebiscit, da naj odloči o »notranji uredbi naše države«. S tem se Ravnihar in Juvan postavljata proti Vidovdanski ustavi. Uvrščata se med one, ki stvarnega dela nečejo in ki bi radi še naprej državo in njeno prebivalstvo razburjali z državno-pravnimi gesli. Ni dvoma, da so te volitve tudi eminentno političnega značaja, a le v toliko, da je treba pri teh volitvah vreči ob tla vse one, ki so do sedaj ovirali notranjo konsolidacijo naše države. Baš zato je tudi potrebno, da popolnoma izginijo klike in stranice, ki za konsolidacijo države drugega biti ne morejo kot ovira. Ljudje, katerim je lov za mandatom radi osebnih ambicij glavni namen, ne spadajo v politično javnost, kaj šele v parlament. To velja tudi za gg. Ravniharja in Juvana.

»Edinstvenost nam je aksiom...« — »Sporazum je edini izhod iz današnje krize«, pravita Ravnihar in Juvan. Zato sta ta dva gospoda dogovarjala z klerikalci za razbitje narodne fronte, zato hodita k sejam v škofovo tiskarno. Ljudje, ki so obešali »Srbe na vrbe« in ki še danes porabljajo hujškanje proti Srbom za svoje najdražje agitacijsko sredstvo, nas ne bodo učili edinstvenosti in bratskega sporazuma. Mi le obžalujemo, da sta Ravnihar in Juvan, ki sta nekdanj bila nacionalista v svoji politični zaslepljenosti in neznačajnosti padla tako daleč, da se bratita s klerikalci. Značilno je za nju, da kooperirata s klerikalci tudi še potem, ko je »sporazumaška« politika klerikalcev s tigrovsko vlado tako sramotno skrahirala ter se pokazala v vsej svoji goljufiji in brezvestnosti. Sporazum je potreben in bo tudi prišel, a prej je treba posekati glave brezvestnim kolovodcem, ki pod firmo »bratskega sporazuma« hujšajo plemo proti plemenu ter z dejavnimi onemogočujejo sporazum.

Ravnihar se obrača v svojem oklicu z »vso odločnostjo proti režimu«. To je politična podlost. Dokler je špekuliral, da bo s pomočjo radikalne stranke izsilil v Ljubljani svojo kandidacijo, je bil g. Ravnihar kot predsednik NRS predstavnik tega režima ter ga je z vso svojo zgornostjo in v vsem advokatskimi knifi zagovarjal. Sedaj, ko je tudi v radikalni stranki radikal nediscipliniranosti in rovarstvu pogorel in so njegovi osebni interesi ostali za javnimi nacionalnimi in državnimi, sedaj se je gospod Ravnihar iz radikala radi pohlepčnosti po mandatu izpremenil v »narodnega zajedničarja«, zoper režim. Juvan je kot kandidat NSS lahko proti režimu, da se pa Ravnihar na tako odločen način sedaj izjavlja proti režimu, je pa politična neznačajnost prvega reda in grda špekulacija na prizanesljivost ljubljancanov.

Gosp. Ravnihar zahteva »poštenost v državni upravi«. Ko je bil poverjenik za pravosodje in je kot tak reševal pomilostitvene prošnje, ki so prihajale iz njegove odvetniške pisarne, takrat Ravnihar ni naglašal tega pravilnega načela. Tudi ga ta princip nič ne moti, da se pajdaša s klerikalno stranko, ki je s

Sušnikovimi prevozniki hotela ogoljufati državo za več milijonov dinarjev. Tudi se čuti dr. Ravnihar čisto zadovoljnega v Juvanovi družbi, v kateri je še danes na vodilnem mestu človek, kateremu je bila javno očitana in ugotovljena defraudacija na državnem premoženju. G. Ravnihar bi se moral tudi zavedati, da je za kandidata, če tudi nima nobenih izgledov, da bo izvoljen za poslanca, ako hoče povdarjati stalščice »poštenosti v državni upravi« pred vsem potrebno, da je on politično pošten. Človeka, ki je že petnajstkrat menjal stranko in politično prepričanje, javnost ne smatra za politično poštenega. Ljudje, ki menjajo prepričanje kakor bogata gospodična perilo in obleko, so sposobni za vsako korupcijo; kajti za odpravo korupcije je prvi pogoj značajnost. V ostale seveda gg. Ravniharju in Juvan ne odreka pravice, da povdarjata potrebo poštenosti uprave, proti temu se pa odločno zavarujemo, da ta dva gospoda jemljeta to geslo le zase v zakup in ga zlorablja proti kandidatu Narodnega bloka, ki je glede sposobnosti, vestnosti in poštenosti, vzvišen nad njima.

»Bela Ljubljana! Evo nas! kličeta Ravnihar in Juvan v svojem proglasu, tista dva moža, ki sta glavna krivca, da je Ljubljana postala črna in ki še danes napenjata vse kriplje, da bi Ljubljano tudi pri skupščinskih volitvah napravila črna. Ako bi imela Ravnihar in Juvan kaj ljubezni do bele Ljubljane, bi se ne pogajala s klerikalci za postavitev kandidature proti narodnemu in naprednemu bloku ter za to, da bi Ljubljano zadel madež klerikalno »pilpogačaste« kandidature. In če jim že to satansko delo ni uspelo, pa bi vsaj potem — ako bi imela za belo Ljubljano kaj srca — pozvala svoja omizja, da naj grejo brezopojno v boj z napredni in narodni blok. Ravnihar se je dal od klike 1° ljudi, Juvan pa od klike 20 ljudi postaviti za kandidata pod sleparsko firmo »Narodne zjednice« samo zato, da oteži Narodnemu bloku zmago nad klerikalci. G. Ravnihar ve, da Ljubljanci ne bodo vsakih 14 dni v drugo stranko za njimi skakali, Juvan tudi ve, da je število njegovih pristašev tako skopnelo, da ni nobenega upanja, da bi nestvor »Narodne zjednice« dobil več kot 600 do 700 glasov. Ali to ne de nič! Ravnihar in Juvan hočeta delati zgago, onadva morata tudi to pot razdirati in kvariti enotno napredno in narodno fronto, ki jo žele vsi ljubljanci. — Obračun in obsodba ne bo izostala. Ravniharjevih skakarji ima Ljubljana več kot dosti. To bosta videla Ravnihar in Juvan 8. februarja, ko bosta tako sramotno pogorela, kakor takrat, ko je bil Ravnihar v Ljubljani kandidat klerikalcev in nemčurjev!

Shod dr. Ravniharja.

»Naprednost spada med starošaro.« — »Volite klerikalce in komuniste!«

Za soboto zvečer je napovedal dr. Ravnihar dva shoda, enega na Poljanski cesti, drugega v Sp. Šiški. Prvega shoda sploh ni posejil, ker je zvedel, da bi imel tam samo dva poslušalca. Zato jo je mahnil v Sp. Šiško v gostilno pri Krizju. Tam je bilo zbranih 10 narodnih socialistov ter dva pristaša dr. Ravniharja.

Značilna so bila izvajanja g. dr. Ravniharja. Pri njem smo sicer vaje, da menja vsak hip svojo barvo in da je njegovo politično prepričanje verno. Nismo pa pričakovali, da bo kar čez noč menjal svoje svetovno nazorje. V začudenje vseh prisotnih je namreč izjavil, da

NAPREDNOST SPADA MED STARO ŠARO.

Tako je torej ta mož, ki je hotel biti politični naslednik idej blagopokojnega dr. Ivana Tavčarja, vrgel napredno idejo med staro šaro! Vse svoje življenje je dr. Ivan Tavčar posvetil napredni misli in nikdar ni niti za las opustil od te zvezde-vodnice. G. dr. Ravnihar pa, ki je hotel biti njegov naslednik, vrže vse to v roptarnico! V dušo mu je videl dr. Ivan Tavčar, ki ga je nazval »pilpogačico«, s čimer je hotel označiti človeka, ki obrača vsak hip plašč po vetru in ki nima politične morale.

Potem ko je dr. Ravnihar podal to najnovejšo politično veroizpoved, ko se je deklariral — če je treba — za klerikalca, je bilo logično, da je pozval navzoče, da je bolje, naj vržejo svojo kroglico v klerikalno skrinjico, nego da bi volili Narodni blok. Dr. Ravnihar je bil mnenja, da njegova lista itak ne bo zmagala. Ker pa ne privošči naprednjakom zmage, zato je bolje — tako je dr. Ravnihar izrecno povdaril — da vržejo ljubljanski volilci svojo kroglico v klerikalno skrinjico.

Mi smo že opetovano opozarjali na nemožnost in na politično nezna-

čajnost tega gospoda. Mnogi so oklevali; so mislili, da bo vendar branil napredno stvar bele Ljubljane. Sedaj pa je vsakomur jasno, kam dr. Ravnihar plove...

Toda napredna Ljubljana bo napravila konec političnemu veterinarstvu s tem, da ne da g. Ravniharju niti ene napredne kroglice.

Shod Narodnega bloka pri Kavčiču.

Številna udeležba delavcev.

Sestanek dne 24. ob 20. je otvoril v imenu St. Jakobskega napredno gospodarskega društva mestni gerent ravatelj A. Likozar, pozdravljajoč v kratkih besedah navzoče zborovalce in se jim zahvaljujoč za mnogobrojno udeležbo. Nato je takoj podelil besedo kandidatu Narodnega bloka za mesto Ljubljano tajniku Trgovske in obrtniške zbornice Ivanu Mohoriču. V svojem govoru je I. Mohorič orisal na kratko delovanje in vzroke kriz prejšnje skupščine, v kateri so vsled mesece trajajočih in ponavljajočih se parlamentarnih kriz ostala baš ona vprašanja nerešena, ki Slovenijo najbolj interesirajo. Tako je na primer v zadnjem finančnem zakonu ostala še naprej kronska lestvica za dohodnino v veljavi, katera se je poostila še z raznimi linearnimi pribitki in invalidskim davkom ter predstavlja danes najobčutnejšo obremenitev davkoplačevalcev.

Povdarjal je, da sedanji davčni sistem onemogočuje snovanje novih industrij, ki raje iščejo baš radi davčnih bremen svoj sedež v drugih pokrajinah naše države, dočim imajo v Sloveniji sicer vse predpogoje. Ker je Slovenija na industrijsko in obrtno delavnost navezana, je potrebno, da se tu doseže nujna remediura. V nadaljnjem govoru je podrobneje razpravljal o važnosti italijanske naseljevalne pogodbe za naše kraje ter o tendencah avstrijske gospodarske politike, da bi nas potom nove trgovske pogodbe spravili zopet v gospodarsko odvisnost od njihove industrije in njih bank.

Nato je navajal razne načrte zakonov, ki so bili v strokovnih komisijah in na anketah že davno izgotovljeni in ki ležijo pred skupščino ter jih bo treba vzeti resno v pretres. Za izgradbo naše gospodarske in socialne zakonodaje je nujno potrebno, da skupščina čimprej donese zakon o gospodarskem svetu. Kot dopolnilo k gospodarskemu delovanju parlamenta je omenjal govornik važnost aktiviranja oblastnih skupščin z ozirom na naše specialne razmere, ker je tem skupščinam prenešen širok delokrog na polju pospeševanja gospodarstva, podpiranja obrti, industrije in zadrugištva, sodelovanja pri pospeševanju prosvete in strokovnem izobraževanju ter skrbi za socialne naloge in humanitarne naprave. Govornik je povdarjal, da se bodo v teh skupščinah lahko udeležile naše posebne težnje in zahteve Slovenije. Za rešitev vseh teh perečih vprašanj se bo zavzemal, ako bo izvoljen za poslanca. Poročilo kandidata Mohoriča so v zvezi navzoči z višnim odobravanjem na znanje.

Nato je inž. R. Šaplja kot namestnik opisal zgodovino, razvoj in boje radikalne stranke v Srbiji ter njeno delo in zasluge za naše politično ujedinjenje. Nato je izčrpno utemeljeval potrebo, da se strnejo v Ljubljani vsi napredni elementi v »Narodni blok«.

Nato se je razvila živahna debata, v kateri je podpredsednik obrtnega društva g. I. Rebeč povdarjal posebno važnost zaščite obrtništva v novem obrtnem zakonu in v novi carinski tarifi ter nujnost rešitve vprašanja obrtno nadaljevalnega šolstva in obrtniških kreditov.

Kandidat I. Mohorič je na to obrazložil glavne smernice za izenačenje obrtnih zakonov in svoje stališče glede sklepanja bodočih trgovskih pogodb. Glede nadaljevalnega šolstva je omenjal, da je naša glavna zahteva, ako se ne more doseči podražavljenja, da dobimo vsaj državno podporo v znesku 1/3 vsake prispevka za vzdrževanje nadaljevalnih šol, kakor tudi povečanje kredita za urad za pospeševanje obrti.

Delavec Karel Oblak je nato v drastičnih potezah opisal prizadevanje delavstva za obnovo dela v bivšem vojaškem arzenalu, kjer jim ni pod prejšnjo vlado šla nobena organizacija na roko. Le dr. Žerjavu se imajo zahvaliti, da se je delo zopet pričelo. Nato je izrazil nezadovoljstvo delavstva z razmerami pri bolniški blagajni, ki ima prevelike upravne stroške in ne nudi delavstvu tega, kar upravičeno od nje pričakuje. G. I. Mohorič mu je navedel predloge, ki so bili v tem oziru že storjeni, da se bolniško zavarovanje in praksi privede na ono stopinjo, kakor je željeno in zamišljeno po zakonih, da bo njeno poslovanje zadostilo potrebam in pričakovanjem delavstva.

Nato je še g. Štrukelj navedel nekatere glavne hiše dosedanjih pro-

jektov invalidskega zakona, kakor tudi prejšnjih invalidskih odredb, posebno to, da invalid v državni službi ne dobi invalidske podpore, dočim jo v privatni službi prejema. Tajnik I. Mohorič je izjavil, da stremi demokratska stranka pri invalidskem zakonu za tem, da se uveljavijo predlogi strokovne organizacije invalidov in se popravijo krivice, ki so bile jim storjene po specialnih komisijah.

Predsednik A. Likozar je nato zaključil krasno uspel shod.

Klic iz neodrešenega ozemlja.

Prejeli smo tole pismo: »Velečeni gospodi! Nas Primorci je sram slovenskih naprednih elementov v Jugoslaviji. Zakaj se nočejo narodni socijalci, samostojni kmetje in druge napredne stranke pri sedanjih državni volitvah združiti z naprednim blokom demokratov in radikalcev? Te narodne razcepljenosti so krivi deloma lačni selodci, deloma brezmejna časti hlepnot političnih voditeljev dotičnih strank. Da se pridobijo samostojni kmetje, narodni socijalci in socijalisti za skupni nastop proti brezdomovinski klerikalci, so absolutno potrebne še v zadnji uri žrtve. Narodni blok naj ponudi tem trem strankam nekoliko mandatov. S tem reši Narodni blok sebe, najbrže tudi jugoslovensko enotno državo in v doglednem času tudi slovensko Koroško...«

Gorica, januarja 1925.

Z narodnim pozdravom

Eden v imenu mnogo drugih. Demokratska stranka je še danes pripravljena k vsaki žrtvi, da se strnejo vse napredne stranke v enotno fronto. Od spomladi 1924. se je trudila, da bi vzpostavila to napredno fronto, a ves njen trud se je razbil nad trmo in ozkosrčnostjo poedinih voditeljev. Ko so bile razpisane volitve, je napela vse sile, da pride do potrebnega sporazuma med naprednimi frakcijami. Vse je bilo bob ob steno. Tudi danes bi bili demokraci, kakor rečeno, pripravljani za vsako žrtve, toda za žrtve je bil čas do vlaganja kandidatnih list. Po tem črminu žal zakon izključuje vsako nadaljno žrtve. Položaj je sedaj tak, da lahko enotno volilno fronto vzpostavijo edino še — volilci preko glav svojih voditeljev. Vsi napredni volilci naj volijo z Narodnim blokom!

— Da razgovarjamo. Pepe, tisti, ki je zdaj v uredništvu za paznika bratovskih skladnic, je dejal gospodu Korošču, da bi rad še kaj postrani zaslužil. Časi so hudi in je morala kuharica vzeti pri branjevi že na kredo. Ali to da ni tragično, ker dobi Pepe obe nagradi, ono za 1000 in tisto za 500 Dir in mu ljudje radi zaupajo. Pa bi vendar ne bilo napačno, če mu dovolijo gospod Korošč postranski zaslužek. Vsaj tisto za užitek bi lahko izbral v budžeto. Zato da je pripravljen razgovarati po znižani taksi in v poglavjih. Tri poglavja da je že napisal in so vsebinsko jako bogata. Prvo se glasi »Domoljub«, drugo »Domoljub« in tretje tudi »Domoljub«. Pepe ima klasično lepočutje in umetniški nos in smisel za simetrijo. Pa je napisal po znižani pristojbini še četrto poglavje, ki je prosto prometnega davka in tudi državne trošarine s kolki vkupu mu ni bilo treba plačati. Pepe je bil v dobrih starih časih fant od fare in je nosil c. kr. ostroge na petah. Avstrijski cesar so mu poslali lastnorčno podpisani dekret, da dobi na vrat šaržo, za čako pa hrastovo pero. 29. oktobra 1918 je bil za Pepeta zgodovinski dan. Točno opoldne, ko so zapeli zvonovi, je Pepe naročil kuharici, naj odnese cesarjevo podobno pod streho, ostroge in šaržo pa v klet, tako da bo hiša zgornj in spodaj enako obtežena. Za slučaj potresa, je dejal Pepe kuharici, kajti se zemlja pod njegovimi ostrogami še ni bila pomirila. In je Pepe zastrl ono prazno mesto na steni z domačo trobojnico, kupil je domače ostroge in prosil za sprejem v tisto vojsko, kjer je bila takrat premoč. Ali zdaj da obžaluje svoj čin in so mu gospod Korošč zelo ustregli s četrtem poglavjem. Njegova duša da je še sedem let koprnela po razodetju. Zdaj se je razodela in je potolažena, ker bo volilna bitka zmagovita. Pepe ima širok mačehe domovine mnogo prijateljev, ki iskreno odobravajo njegovo četrto poglavje. On je bil že od mladih nog korajžen in bi bil lahko drugim za vzgled. Kar oni drugi skrivaj mislijo in čutijo, da je on v četrtem poglavju odkrit povedal in v brk vsem, ki še dvomijo o Pepetovi vestnosti. On, Pepe, je bil immer treu und fest, liki skala je stal na braniku stare domovine in še prah njegovih kosti v grobu da ne prelomi zvestobe nesrečnemu cesarju. Kuharica je dejansko oskrnila Nj. apostolskega Veličanstva spomin, ko je nesla podobno pod streho, ali njemu da je krvavele srce ob bridkem slovesu. To naj si dobro zapomnijo vsi oni, ki jih Pepe navija na volilno vinto, da se ne bo nihče izgovarjal, da ni vedel, kakšni kremeniti značaji drže slovensko fronto. Vsi drugi da so figa vredni, ker so uskokli in poturice in ne vem kaj še, samo on, Pepe in njegovi prijatelji, ki drže zdaj slovensko fronto, da so vredni vsega spoštovanja, ker so smatrali, da dolgujejo svoji človeški časti na ljubo svoji prisegi zvestobo. Pepe one druge sploh jako globoko zaničuje, ker

so italijanski, srbski, ruski in francoski špijoni in se ne more načuditi, da za svojo zvestobo še ni dobil Karadjordjeve zvezde. Gospod Korošč so mu jo obljubili, če napiše še več takih poglavij. Tudi slovenska fronta jim ne dela preglavic, ker je Pepetova bratovščina največji pobeljeni grob, kar jih nosi nesrečna jugoslovenska zemlja.

— Siljajo uspel shod Narodnega bloka v ljubljanskem volilnem okrožju. V nedeljo se je vršila v vseh okrajih vrsta volilnih shodov Narodnega bloka, ki so krasno uspeli ter znova pokazali razveseljev preokret v razpoloženju našega ljudstva. Povsodi so se predstavili kandidati Narodnega bloka, katerih programatična izvajanja so bila sprejeta s splošnim odobravanjem. Zlasti je opaziti med dosedanjimi pristaši SLS globoko razočaranje nad prevarantsko politiko 21 tigrov. Mnogi pristaši SLS bodo volili 2. škrinjico, ker vedo, da s tem oddajo svoje glasove za sebe, za slovensko stvar, za pametno in pošteno gospodarsko politiko, mnogo je pa tudi takih, ki se sicer ne morejo odločiti, da se priključijo Narodnemu bloku (akoravno ta ne terja od njih nobene žrtve glede verskega naziranja in je sedaj tudi papež proglasil politično delo duhovščine za zmotno) pač pa izjavljajo, da bodo svoje nezaupanje napram tigrom izrazili s sistematično abstinenco. Naloga vseh treh narodnih Slovencev je, da sedaj zadnjih 14 dni pred volitvami s podvojeno vnemo širijo med ljudstvom idejo zdrave politike Narodnega bloka.

— Volilni shod davidovičevcev v Celju. V soboto zvečer je sklical takozvani »Bratski sporazum« volilni shod v veliko dvorano Narodnega doma. Udeležilo se je tega shoda okrog 150 ljudi, da je bila dvorana malodane prazna. Bilo je med temi udeleženci mnogo pristašev drugih strank ter takih, ki so prišli na shod iz radovednosti, da čujejo srbskega govornika. Poročala sta na shodu Boža Marković iz Beograda ter Roglič iz Maribora. Dočim je Marković govoril mirno in dostojno, je Roglič uganjal s svojim govorom demagogijo. (Posebno debela je bila ona o angleški tekstilni tovarni v Mariboru. Op. por.) Značilno je, da se govorniki niti z eno besedo niso dotaknili svojih zaveznikov — klerikalcev, dočim je Roglič udrihal kot stekel derviš po dr. Žerjavu in Narodnemu bloku. Klerikalce so pustili seveda v miru, saj se je pa na shodu tudi nahajal ves celjski klerikalni generalni štab od dr. Ozgrizka do Janiča, Zumra in znanega Schwige. Po tem shodu soditi, v Celju 8. februarja ne bo mnogo kroglice za Marković-Rogličev »sporazum«. Daleč sino prišli, da opravljajo napredni ljudje klerikalcem dninarske posle!

— Dr. Ravnikovi radikali so v nedeljo dopoldne bolj na tih zborovali v mali dvorani »Celjskega doma«. Shoda, na katerem je poročal dr. Ravnik, se je udeležila peščica poslušalcev, med katerimi smo opazili po večini carinike, par celjskih trgovcev ter še nekaj drugih. Bilo je vseh skupaj kakih 30 oseb. Gospodje, vprašamo vas, ali je to narodno delo, brež nade na kak uspeh, cepiti napredne glasove?!

— Minister dr. Žerjav v Zireh. Iz Zirov nam poročajo: V nedeljo je minister za šume in rudnike, dr. Žerjav, v spremstvu srezkega kandidata za logaški okraj, ministra na razp. drja. Kramerja, obiskal Ziri. Naša narodna zavedna občina mu je priredila lep sprejem. Hišo so bile okrašene z narodnimi in državnimi zastavami, pred občinskim domom pa so g. ministra pozdravili občinski svet z županom g. Primožičem na čelu, zastopniki krajevnih uradov ter žirovskih gospodarskih in prosvetnih organizacij. Na prisrčen pozdrav g. župana je odgovoril g. minister z ljubeznjivimi besedami, zagotavljal, da bo vedno rad posvečal svojo osebeno pažnjo interesom žirovskega kraja. V občinskem domu je nato g. minister sprejel deputacije. G. župan Primožič je obrazložil g. ministru gospodarske težnje in zahteve občine in vse obmejne okolice, carinik gosp. Polak mu je izročil v imenu državnih ramskešencev posebno spomenico, ki poleg ostalih splošnih uradniških zahtev povdarja zlasti potrebo posebnih doklad za državne mesečnice v obmejnih krajih. G. Poljanšek je g. ministru izrekel v imenu interesentov električne zadrage iskreno zahvalo za njegovo veliko pomoč, ki je območila, da se je končno dogradila žirovska hidrocentrala ter ga je prosil še za nadaljno podpora. — Po prisrčnem razgovoru z navzočimi se je gosp. minister podal spremljan od živahno ga pozdravljajoč množice na shod Narodnega bloka, kateremu je prisostvovalo toliko ljudi, da se je moral vršiti na dveh kregih. — Govorila sta dr. Žerjav in dr. Kramer, katerih izvajanja so bila sprejeta z velikim navdušenjem. Ziri in okolica se dobro zavodajo, da je v največjem interesu baš slovenske stvari, ako bo zmaga Narodnega bloka tudi na Slovenskem čim bližje. Zato bo ogromna večina volilcev glasovala za listo, katere nosilec je minister Žerjav, ter vrgla kroglice v II. skrinjico.

— Uspeli shodi Narodnega bloka v Belokranjski. Srečni kandidati za Novo mesto in Črnomelj dr. Niko Zupančič je večerj priredil shod v Semicu, Gradcu in Črnomlju. Shodi so siljajo uspel. Udeležba je bila povsodi izredno velika. Na vseh shodih je bila kandidatura N. b. soglasno sprejeta.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek, 26. januarja: »Cyrano de Bergerac«. Red D.

Torek, 27. januarja: Zaprt.

Sreda, 28. januarja: »Izgubljene duše«. E.

Četrtek, 29. januarja: »Stričkove sanje«. F.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Ponedeljek, 26. januarja: Zaprt.

Torek, 27. januarja: »Smrtna tarantula« in »Karakteristični plesi«. Red C.

Sreda, 28. januarja: »Lopudska sirotica«. B.

Mozartov „Don Juan“.

Skoro 140 let se glasbeni svet pripravlja zaradi vračanja, ali je »Don Juan« komična ali tragična opera. Sam Mozart jo imenuje »opera buffa« v nasprotju z »opera seria«. Tedaj so razločevali samo te dve vrsti oper. Če je bil operni tekst mešan, če so bili v njem žalostni, resni, veseli, čudoviti elementi; je bila to »opera buffa« ne ozirajo se na to, ali je bil komični, burleski ali podobni element glavni. Tragična opera brez kakršne druge primesti pa je bila »opera«. Tedanjen okusu časa je Mozart, (kakor tudi Gluck semptem) končeval finale drugega akta, v katerem združili vse osebe, ki so vsled Don Juanove razbrzdanosti trpele, v sekstet, kjer daje v slučajno parodistično občutenem tekstu duška svojemu veselju, da je bil zločinec po zaslugi kaznovan. Mozart sam je ta finale komponiral in pridelal pozneje. Če more ta finale od tragičnega narediti komično opero, pa bi morali marsikateri ljubitelji Shakespeara, celo Macbetha šteti med veseloigre, kjer ob koncu vendarle vidimo premagano zlobo in zremo v veselo bodočnost. Morda ni samo Nemcem lastno čustvo poveljevanja Mozarta in želja njegove prikazati svetu v Don Juanu kot kompoziciji tragične opere, da izpušča skozi povsodi dodan finale: če pa ga dajejo, in to le na velikih veselstvih in odhodi, tedaj je iz pietete do zgodovinskega mitja, v katerem je opera nastala in ki je zahteval tak konec po tedajni »modi«. Res je, da je Leporello krenil komična figura. Pa tudi za ta slučaj najdemo podobnih stvari v Šekspiru. Kamada ni Mozart Don Juana, človeka, ki se upre bogu in vsemu svetu, tako krepko glasbeno izdelal, da bi tragično ozadije opere bilo vsakemu vidno, vendar je ubolstvo nesrečnega starca, očeta Anice, tako realistično glasbeno in scenično ilustrirano, da ne dopušča misliti na kako »krvavo« zvedbo, kakor smo jih včasih videli v podobah s primernim burleskim tekstom. Res, da je konec zločinca fantastičen, a v zopetnem nastopu komurja je taka glasbena sila, da vzbuja resnično grozo in je treba močno spretnega, globoko premišljenega igralca, da suterira gledalcem občutek komične pretrpanosti. Cel »Don Juan« bi se v bufonskem smislu menda najbolj posrečil v marionetnem gledališču. Mogoče, da si ga je tako predstavljali tudi Stritof. Visoko cenim Stritofa, svoje najboljši je dal z Don Juanom. Malokd bi se s takim poglavljem lotil, ali bi celo izpeljal Don Juana kot on. Skušal je v srečni družbi z enakočutečim režiserjem šestom postaviti Don Juana v smislu »opere buffe«. V današnjem smislu, notabene! V to svrhu je celo provzročil letak v bohoričici, ki bi naj po svoji vsebini pokazal na strah, ki je znotraj volje, zunaj pa ga nič ni. Enega, glavnega, pa je ni storil; izpustil je finale. Brez finala je, hočeš, nočeš, opera serijozna, če že ne globoko tragična, s finalom bi pridobila na stilstnosti in morda na drastičnosti in v smislu stare opere buffe ter marionetnih tragedij na zaokroženosti.

Vendar pa je vse to za večino publike postranska stvar. Mozartovo delo je nesmrtno, pa bodi tako ali tako. Kaj vse to dejanjilo prilika je bila Mozartu, da se je izjavil glasbeno. Opera je bila zanj arena, kjer se je izkazal iz spon ostrozačrtnih form abstraktne muzike, ter sukal svitilo orožje svoje neizmerno orožarne svobodno. Komponiral je simfonije itd., le takrat, če ni imel v delu opere. Dramatik je bil po božjem zvanju. Oko bi črtali ves orkester v Don Juanu, bi samo petje bilo že nad vse dramatično. Tako pevski pisati se je naučil od Italijanov, Francozov, samo da je on v te petje vtil tudi dušo in srce. Pevce, ki bi v Mozartovo smislu umeli peti, danda-

nes nimamo. Za to je »koto in prožnost, rekel bi brezčasnost, je treba rosenega, napornega študija, ki nima za naše pevce, hoteče peti ne samo Mozarta, praktičnega smisla. Zato tudi pevcev v našem Don Juanu ne smemo meriti iz tega vidika, ker bi bilo to smešno. Po drugi strani pa je naš orkester povprečno vzeto, izlahka kos Mozartovim zahtevam. V svoji maloštevilnosti, (vendar sem zlasti v uverturi pogrešal sočnosti godal), gibkosti in zvočnosti je izpolnil svojo nalogo zelo lepo. Stritof ga ima v rokah kot klavir. Pa ne samo orkester, tudi soliste in zbor. Tako ekstaktno in zaokroženo izdelane predstave, kot je »Don Juan« nismo davno videli na naši operi. Vse je isto kot po maslu, vse je teklo, kot ura. Vsem gre tu velika čast, od kapelnika in vesepretnega in duhovitega režiserja do solistov, zbor, orkestra in tistih, ki se skromno morajo skrivati za odrom, dekoracija, garderobierka, svetlobnega mojstra itd. itd. do prekalcev kulis, ki so morda v najvišji meri pripomogli, da so se vrstile izpremenbe hitro in brezhibno, kot v dobro dresiranem vojaškem oddelku vaje s puškami. Ne motim se, ako trdim, da je navdahnili vse te množične ljudje, da poleg Stritofa in Šesta tudi Mozartov nesmrtni genij.

(Dalje prihodnjič).

Predavni o šolski reformi.

Na ljudski univerzi v Ljubljani je 25. t. m. pred številnim slušateljstvom predaval prof. Dolenc o reformi našega srednjega šolstva. Na vse njegove trditve je prof. Dolan postavil nič manj težnje protivne razloge, ki so se že prečesto pretresali, da bi jih še tu prerečevali. Blažena latinščina, ko bi sedaj, učečena v živo osebo, vstala iz groba, bi se morda od sile zavzela, da so ji napravili toliko zaslug. Kar sram bi to bilo, da nisi prekrasila krečanske, mehikanske, egipčanske in vseh drugih zapadlih omik in prosvet, ki jih od mrtvih obuja nemški filozof Spengler napovedujoč novo dobo, rusko kulturo! Sram je, ker naš najboljši prozaik, Ivan Cankar, ni vedel, da ima n. pr. za ubila nje do trideset sinonimov ali soznančnic, in ker ni svoj živni dan iskal po Horacijevih odah različnih izrazov za kačo! Sram je, da ni vedela za accuativus cum infinitivo gospa Slebodowska-Curiejeva, ki je odkrila radij. Pa še večkrat bi to bilo sram, ako bi bili prejšnji naši razumniki imeli priliko, postaviti se na zadnje noge brez tvojega »kumovanja« in »utovanja« ter iti kdaj po Schlemannovih potih kakor naš rojak Berenger, ki se je priženil k nekemu prvotnemu plemenu v J. Ameriki ter objavlja sedaj študije o indijanskih narečjih v nekem španskem listu v Argentini.

Ako se vrednotijo skille na izlavo prof. Zupančiča (po mnenju tega strokovnjaka za matematiko bi moral vsak visokošolsko gladko govoriti ital., franc., nemški itd.), naj bi se po čisto nesprotni misli obrnil na nič manjšega matematika prof. Plem'ja, znanega prav tako daleč preko naših mej. Ako se nadalje poziva na Francosa Bérarda, ki je te dni obelodanil lep prevod Iliade, naj bi se vzela na znanje, da se je 1921. nad polovico franc. profesorjev uprlo nameravani Bérardovi razširiti klasičnega pouka, med njimi Brunot, glavni profesor francosčine na Sorbonni. Ako se to dogaja v zemlji, ki je toli tesno splošna s ciceronsčino, pa naj bi bili mi bolj papeški od papeža? Zakaj se ne bi mi navzeli formalne in praktične izobrazbe pri tolikani jasni in logični francosčini? Ako vas ta aksiom še ni prešinil, berite knjigo Le français, langue diplomatique, ki jo je lani napisal James Brown Scott, vsučilski profesor v Georgetownu (USA). V uvodu zagotavlja, da ni kapilice francoske krvi v njegovih žilah, in vendar brani francosčino kot diplomatski jezik navzlic Lloydu Georgeu in Wilsonu, ki spričo 170 milijonov Anglosakoncev želita videti angličščino kot »diplomatsko govorico ob Pacifiku«. Kd bi šlo namreč za same številke, bi se nam bilo poprijeli kitajščine.

Grško-latinske kulture s tem še nismo pokopali. Pri nas že nekateri zgodovinarji hero po šolah dobre prevode prof. Sovreta in gotovo bo moral kakor tudi estetski užitek čistosti, manj grenak. Kakor po čudežu se mi je danes pri preučevanju knjižnice nakretila pod prste francosko-italijanska didaktična smotra Le Moniteur, okt. 1922. (Via Lungara, 101, Roma 12). V članku Paradoxe sur les traductions pri-

poveduje šolnik, kako je prisostvoval v neki pripravnici (Ecole normale) pouku antičnega slovstva. Pravzaprav štanju. Bero pa v Leontedelislovem prevodu Hade zgodbo, kako se Hirsseid vrne k Otetu. V malo minutah je profesor podal nekaj slikovitih ali sugestivnih podrobnosti o prizorišču, o Uliksovi ladji, o grških bojnih šegah, o verstvi. Viti imam, da so mladi pripravniki došli v neposreden stik s helensko civilizacijo; bolj naravnost in polneje jo poznajo, nego smo jo mogli svoj čas mi v njihovi hletih. Ko smo še v gimnaziji z naporom in muko skušali prevajati Homerov tekst.

Ker so nas hipnotizirale slovniške in jezikovne težkoče, smo pazili zgolj na to, da ne zamenjamo aorista z Imperfektom, dvojine z množino, in na ta način nam ni preostala mrvica pozornosti za jedro povesti, za slikovitost, za kretnje, misli in čustva ljudi. Le priznajmo: če smo se zanimali za pokrajine in osebnosti, smo se zatekali k prestavam.

Za mladino, ki dodobra ne obvlada jezika, je boljše prodreti v staro prosveto s čitanjem uspešnega prevoda, nego zagrešati nesmisle nad izvirnikom.

Pisec nadalje razpravlja, da s tem noče povsem izpodrežati klasičnih študijev (tudi pri nas jih ne!) ... »Ali ne smete misliti, da bi se antična tradicija pretrgala, če bi grščina in latinščina postali monopol izbranih učenjakov in bi nehali biti izpolnjeni množice mladih nebržnikov. Pod dobrim vodstvom mora mladež bolje umeti in bolje ljubiti antično omiko, če čita izvrstne prevode, kakor če zlozuje ali pismenjuje s slovarjem v roki nekoliko Homerovih stihov ali nekaj Platonovih vrstic.

Tako pišejo v Rimu središču latinske prosvete. Ako pa je prof. Dolenc izjavil, da se odtujujejo gorilskim rojakom z omejitvijo Caesarjeve materinsčine, je prepričan, da bi sam srbili to verjel. Prof. Osvald odobrava razbremenitev učenčkov (in staršev), a se boji, da se bo ta krčevit pouka pozneje masčevala v boj za obstanek. Kje? Zakaj? Mar ne bodo vsi enako oboroženi v tekmovalstvu? Samo nekoliko manj nervoznosti bo in manj slabokrvnosti. Manjše bo »gorje od uma«. Malce se približamo Rohindranatu Takuru, ki očita kakou Paul Valéry preveč intelektualizma.

Klasični filolog.

— Zgodovina slovanskih umetnosti. — Osmo predavanje cikla umetnostno-zgodovinskega društva se vrši danes ob 18. v univerzitetni zbornici. Predava dr. Volešlav Mole: Poljska umetnost. Vstopnice pri blaginji.

Sokolstvo

Občni zbor Sokola I. v Ljubljani.

Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani Mestnega doma občni zbor Sokola I. Zborovanje je otvoril starosta Sokola I. brat dr. Pavel Pestotnik. Starosta se je uvodoma svojega pozdravnega govora zahvalil vsem državnim oblastim in korporacijam, ki so podpirali delo Sokola, kakor tudi naprednemu tisku za njega moralno podporo. Posebno zahvalo je izrekel vodstvu realne gimnazije in vodstvu šole na Ledini, ki sta dali Sokolu I. telovadnici na razpolago. Za tem je dr. Pestotnik pozdravil navzoče zastopnike Saveza in drugih sokolskih društev ter se nato s pieteto spomnil vseh med letom umrlih društvenih članov, zlasti pa velikega sokolskega mecen br. Bončarja ter ravnatelja br. Jakoba Dimnika, čigar moralna podpora je bila Sokolu I. zlasti v času najhujše reakcije najjačja zasluga. Da počaste spomin vseh preminulih, so navzoči vstali s sedežev.

Pred prihodom na dnevni red je dr. Pestotnik v obširnem govoru očrtal delovanje Sokola I., kakor tudi cilje, ki ji jih je postavil ter poudarjal predvsem, da je glavna naloga Sokolstva telesno in duševno plemenitenje svojega članstva. Bilanca dela, ki ga je dovršil Sokol v preteklem poslovnem letu, je v splošnem ugodna in društvo je bilo na višku v času od velike noči do hinkosti, ko so se vršile predpriprave za velike svečanosti na Taboru. Starosta je dalje omenil vse veliko in naporno delo, ki so ga izvrševali posamični odseki ter izrekel vsemu članstvu svojo zahvalo. Posebej pa se je zahvalil sestri Cigojevi in gerentu Josipu Turku za njih trud, nesebičnost in požrtvovalnost. Sestri Cigojevi, ki je zapustila vr-

ste Sokola I., se izročil tudi pismena zahvala.

Število članstva Sokola I., ki ga je bilo med vojno 300—400, je po prevratu naraslo na 1700.

Starosta se je dotaknil nato tudi vprašanja sokolskega Tabora in naglašal, da je delo, ki ga je dosedaj dovršil Sokol I. dvojno delo. Vendar bo treba še rajši rjati krog delovanja za Tabor in treba je, da v boju za Tabor sodeluje vse članstvo. — Surovo delo na Taboru je že dokončano, mizarska dela so bila že oddana in upati je, da bo Sokol I. do jeseni že v svojih novih prostorih. Dr. Pestotnik je nadalje tudi omenil važno dejstvo, da upa, da bo pravi spor, ki je nastal med Sokolom I. in mestno občino, še ta teden ugodno rešen. Ob zaključku svojega govora je starosta obravnaval tudi temo »Sokolstvo in politika« ter naglašal, da je Sokolstvo nepolitična organizacija, vendar je kardinalna pogreška, če Sokol misli, da se mu ni treba zanimati za politično življenje. Dolžnost Sokola je, da se za politiko zanima. Ozdravljena politika naj izhaja iz sokolskih načel. Temelj Sokolstva je nacionalizem in pravi Sokol ne sme zapustiti teh tal. Sokolstvo je vedno pripravljeno boriti se za svobodo, edinstvo, nedeljivost in neokrnjenost države. V sedanjem težkem boju našega naroda, v katerem si stojata nasproti dva tabora, je pot Sokolstva jasna!

K sklepu je starosta opozarjal člane na sokolsko disciplino ter jih pozival, da se točno drže ukazov in navodil starostva J. S. S. pred vsem pa naj se zavedajo dolžnosti do kluba.

Zupni starosta br. Veri Švajger se je pridružil izvajanjem staroste I. ter istotako apeliral na članstvo, da zvesto izpolnjuje program Sokolstva.

Prečitana je bila nato spomenica Jug. Sok. Saveza, kakor je podal br. Tratar tajniško poročilo. Iz poročila posnemamo da šteje društvo 110 ustanovnikov in 1147 rednih članov. Izstopilo je 184, pristopilo pa 163 članov. — Prosvetni odsek Sokola I. šteje 12 članov in je med letom priredil več vzgojno-znanstvenih predavanj. Prosvetno delo je bilo predvsem osredotočeno na ureditve društvenih knjižnic, t. j. Simon Gregorčičev in Gruntarjeve. Knjižnici štejeta 1297 članov. Tajniško poročilo omenja dalje delovanje prireditelne, gospodarske, pevškega in glasbenega odseka. Zlasti lep uspeh zaznamuje glasbeni odsek, čigar članstvo se je pomnožilo na 16. Obširno poročilo br. Tratarja je bilo z odobravanjem vzeto na znanje. Zupni načelnik br. Prosenec je na kratko omenjal uspešne nastope in prireditve Sokola I. ter navedel razne statistike. S ponosom je poudarjal, da je Sokol I. odposlal na pariško olimpiado štiri brate in sicer br. St. Derganca, Ivana Porento, Otona Lovčina in Zupana. Blagajniško poročilo v letu 1924. izkazuje 147.404 Din in 6 para dohodkov in toliko izdatkov. Proračun za leto 1925. predvideva 137.875 Din dohodkov in 140.300 Din izdatkov.

Ob zaključku je bila sprejeta tudi točka, da se društvena pravila prilagode saveznim, kakor je bil en bloc izvoljen ta-le odbor: starosta br. dr. Pestotnik Pavel, I. nam. staroste sestr. Žerjavova Milena, II. nam. staroste br. Turk Josip, III. nam. staroste br. Dermelj Lubo, načelnik br. Prosenec Ivan, načelnica sestr. Lozej Berta prosvetar br. Blagajne Janko in odborniki bratje: Tratar Jože, Vrečar Franc, Turk Rajko, Smrekar Janko, Smrkoli Anton, Zavrnšek R., Černe J. Turk Alb. Bratkovič Kazimir Brajer Ant., Čotan Ant., Zupan Ivan, Čivik Al. Habi Vinko, Miklavc Žane, s. Miklavc Julča, Klemenčič Tea, Krme Mica, Kraigher Justa; namestniki-ice: Persič Jože, Svetlič Nande, Gorjanc Jožica, Gorjanc Tone, Gorjanc Jože, dr. Šavlj Anton; pregledniki računov Magočič Srečko, Vadnal Adolf, Hartman Lado. Predsedniške odsekov določil po zadnjih sklepih v Zagrebu odbor.

— Sokol Ljubljana II. Telovadba starejših bratov se vrši ob sredah točno 1/9. zvečer. — Prednjački zbor. 236—n

Mednarodni kongres duševnih delavcev.

Tretji kongres Mednarodnega združenja duševnih delavcev (Confédération internationale des Travailleurs intellectuels) se je vršil od 3. do 5. tm. na Sorbonni v Parizu. Zastopana so bila na njem narodna združenja intelektualcev sedmih držav: Avstrije (410.000 članov), Belgije (6000 čla-

nov), Bolgarske (okoli 25.000 čl.), Finske (12.000 čl.), Francije (183.000 čl.), Velike Britanije (330.000 intelektualcev in tehnikov), Poljske (140.000 čl.), Romunije (100.000 čl.) in Češkoslovske (160.000 čl.) Naša država na tem važnem kongresu ni bila zastopana. Francoska »Information Universitaire« pravi o tem: »Tem državam je treba dodati Jugoslavijo (22.000 članov), koje delegati pa so se opravičili.

Ne vemo, kdo so bili ti delegati, ki so se dali oprostiti, tudi ne vemo vzroka za to, vsekakor pa moramo globoko obžalovati, da se je to zgodilo in naše združenje intelektualcev naj bi poskrbelo, da se tak stvar nikoli več ne pripeti, ker s tem ne trpi samo njih ugled, temveč tudi ugled naše države v inozemstvu.

Imamo Prosvetno oddeljenje v Parizu, imamo celo vrsto naših intelektualcev, ki začasno in trajno bivajo v tem mestu. Ti bi se lahko bili pobirali, da nadomestijo delegate, ki so se dali »oprostiti«.

Ce si ogledamo številke članov, vidimo, da jih ima mala Avstrija daleko več kot vse druge države, kar nam kaže na nezdravo razmerje nadprodukcije inteligence. Zanimivo je, da Jugoslavija sorazmerno zaostaja za Češkoslovske in Romunijo, pred vsem pa daleko za malo Bolgarsko.

Kongresu je predsedoval Bolgar g. Bajnov, profesor prava na sofijski univerzi, udeležilo se je 6 znamenite osebnosti, kot gospa Curie (Poljakinja), prof. Wilmette (Belgijec), pesnika gđ. Helena Vacaresco (Romunka) itd. O vprašanih, ki so se obravnavala na tem kongresu, smo svojčas že poročali.

Turistika in sport.

— Nogometne tekme v soboto in nedeljo. V Zagrebu je gostoval v soboto in včeraj dunajski Rapid, ki je v soboto po krasni kombinaciji igral zmagal nad Concordijo s 6:1, včeraj pa je po napeti borbi igral neodločno proti Hasku z 2:2.

— Gradjanski na Dunaju. Včeraj je igral Gradjanski na Dunaju proti Wacru in podlegel v razmerju 2:1. Lepi in fair igra obih moštev je prisostvovala okoli 4000 gledalcev. Vodstvo za Wacker je dosegel v prvem polčasu Rappan, po odmoru pa je Babič izenačil. Zmagonosni goal je zabil Kabada.

— Dunaj, 25. jan. Sportklub Sturm (Graz) 5:0; Admira : Stimmering 0:0. Budimpešta : Sevilla 0:0.

Beograd: Jugoslavija : Beogradski post-savez 2:0.

Praga: Sparta : Slovan (Dunaj) 1:1.

— Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani opozarja posetnike Kriške koče na Krivacu na je novo markirana pot od Jogoše pri sv. Lenartu do Kopske sredi razdalje Sv. Ambroža in Jezerske planine. Na ta način je celotna pot iz Kamnika odnosno iz Strani skrajšana za pol ure. Lastniki Jezerske planine so se pritožili pri zaupniku Osrednjega odbora, da turisti večkrat vlomijo v njihove koče. Vsakogar ki ga zalote v kočah bodo sodnijsko zasledovali. Zato Slovensko planinsko društvo ne prevzema tozadevno nikakoršne odgovornosti. Kriška koča je oskrbovana vsako soboto in nedeljo. Vreme pomladansko, megla pod Sv. Ambrožem.

Po svetu.

— Komoden način tistvine ali da ne nasedemo v Ljubljani enakim trikomi! Pri Evi Grbavec v Petrijnski ulici v Zagrebu se je te dni oglasil neznan človek in sporočil ženi, da mu je naročil njen mož v bolnici, naj mu prinese novo perilo. Revica je takoj pobrala čisto in deloma novo perilo ter ga izročila neznanu, da ga nese možu v bolnico. Kako pa se je popoldne začudila, ko ji je mož na telefonsko vprašanje sporočil, da ni naročil perila in da je gotovo nasleda premetenemu tatu. Nesrečnica je tatvino prijavila policiji, ki je kmalu izsledila tatu. Neprvo je tatil tatvino pozneje pa jo je priznal in sedaj sedi v zadrževalni zaporih in čaka na nekoliko bolj enostavno izrečeno zaporno kazen, kakor pa je bila njegova premetena tatvina.

— Iz veleumestnega življenja. V predmestju Berlina so zaprli 22letno delavko in vlačujo, ki je vabila 12 do 14 letne deklice v stanovanje ter jih tamkaj oddajala gospodom. Otroke je mamila z bonboni in močnatimi jedmi. Ko je policija vdrila v njeno stanovanje, je zajela 6 gospodov, ki so čakali na žrtve nezadržane veleumestne pohote.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Bwana je pripovedovanje Morisona Baynesa sprejel zelo hladno. Meriem je molčala. Videla je, da se Bwana nana jezi in zato ni hotela dražiti njegovih živcev. To se je zgodilo prvič, odkar je prišla v njegov dom in zato jo je srce silno bolelo.

»Pojdi v svojo sobo, Meriem,« je rekel Bwana. »In Vi gospod Baynes bodite tako ljubezni in me spremit v mojo sobo. Jaz bi se rad z Vami o neki stvari porazgovoril.«

Nato se je obrnil k Hansonu: »Kako se je to zgodilo, Hanson, da ste bili v njih bližini?« ga je vprašal in ga gledal s prodirajočim pogledom.

»Sedel sem na vrtu, ko sem zapustil ravnateljstvo stanovanje.« je odgovoril Skandinavec. »Je to moja navada, kar morebiti dame same dobro vedo. Danes pa sem radi soparnega vremena za grmovjem zaspal in se zbudil šele, ko sta prišla ta dva mlada človeka. Sicer nisem slišal, kaj sta se pogovarjala, toda gospod Morison Baynes je naenkrat pripeljal dva konja in nato sta oba odjahala iz borge. Nisem se hotel v to umešavati, ker me ni nič brigalo in ker to sploh ni moja navada, toda vedel sem, da to ni prav in da bi ne smela sama odjahati, zlasti ne ta mlada dama, zakaj to ni bilo niti pravilno, niti varno. Zato sem

odjahal za njima, da bi ju opazoval in pri moji veri — dobro sem storil. Baynes je pred levom tako hitro bežal, kakor je bil mogoč in je pustil nio samo, da je bila prepuščena sama besni. Končno se je meni posrečilo z dobrim strelom leva usmrtiti.«

Hanson je končal svoje pripovedovanje in oba moža sta za trenotek molčala. Nato pa je trgovec nekam odločno zakašljaj, kakor da bi mu prišlo nekaj na misel, kar bi ne povedal rad.

»Kaj pa to pomeni, Hanson?«, je vprašal Bwana. »Misli, da mi ne želite nekaj povedati. Ali ni res?«

»Hm, no, vidite, hotel sem Vas opozoriti samo na tole stvar.« je pričel pokašljujoče Hanson.

»Ker se mnogo spreham, ju vidim pogosto skupaj. Ako Vam smem povedati resnico, gospod, moram priznati, da po mojem mnenju g. Baynes z Miss Meriem ne misli odkritosrčno. Na ušesa sem ujel toliko, da lahko z gotovostjo sklepam, da ji Baynes prizgavajo, naj z njim uteče.«

Dasi Hanson dejansko ni ničesar o tem slišal in vedel, je vendarle uganil resnico. Toda njemu ni bilo toliko zato, da uganje resnico, ali ne, marveč se je samo bal, da bi Baynes ne opozoril dekleta na nepošteno namene Skandinavca samega. Zato si je izmislil to laž, ker je upal, da tako Angleža odstrani ali pa ga izrabi za svoje lastne načrte.

»Pripravljen sem, ako gospodu Baynesu predlagate, naj gre z menoj, da ga Vam na ljubo de-

jansko vzamem seboj in ga spremlm na veliko cesto, po kateri potejuje karavane, odkoder potem že sam lahko pride do obale.«

Bwana je za hip umolknil. Zatočil se je v globoko premišljevanje. Nato je pogledal Hansona.

»Da, Hanson, g. Baynes je moj gost,« je rekel in pri tem resno nagubal čelo. »Toda odkrito moram priznati, da ga ne morem sumiti tega, o čemer Vi pripovedujete, — ker za to nimam nikakih drugih dokazov, kakor le Vaše besede. In ker je moj gost, je nemogoče, da bi ga pozval, naj zapusti mojo farmo. Toda, ako se prav spominjam, je že včeraj nekaj govoril o svojem povratku v London in mislim, da bo z veseljem sprejel Vašo ponudbo, da ga spremito proti severu. Rekli ste, da jutri odhajate. Mislim, da pojde gospod Baynes z Vami. Pridite, prosim Vas, jutri zjutraj sem. Lahko noč, zahvaljujem se Vam, da ste Meriem rešili.«

Hanson se je z nasmeškom priklonil in odšel. Bwana je preko verande šel v svojo delavnico, kjer je našel Morisona Baynesa, ki je nemirno begal semintja. Bil je očividno slabo razpoložen.

»Baynes,« je rekel Bwana in prešel takoj k stvari. »Hanson nas jutri zapusti in odide proti severu. Kolikor sem mogel ugotoviti, je on napram Vam zelo naklonjen in on bi bil zelo srečen, ako jutri odidete z njim. Lahko noč, Baynes.«

Meriem je na prošnjo Bwana drugi dan ostala v svoji sobi ves dopoldan, dokler se Baynes ni

poslovil in odšel. Hanson je prišel ponj zgodaj zjutraj. Skandinavec se to noč sploh ni vrnil v svoje taborišče, marveč je prenočeval v stanovanju ravnatelja Jervisa, da bi tako lahko zgodaj odpoval.

Ločitev gospoda Morisona Baynesa z njegovimi pogostitelji je bila zelo hladna in formalna in ko je končno gost odšel, se je Bwana oddahnil. Zanj je bilo vse to neprijetna dolžnost in je bil končno vesel, da se je vse to končalo. Svoji dejani pa ni nikdar obžaloval. Bwana je bil tako bistroumen, da je opazil Baynesovo nagajenje in ljubezen do Merieme. Ker pa je vedel, da je ta mladi Anglež na svoje rojstvo in na svojo družbo tako ponosen in domišljav, zato ni niti trenutka verjel, da bi ta mladi in naduti rojak hotel dati svoje ime arabskemu dekletu brez imena, ki je imela sicer zelo svetlo in belo polt, ki pa je bila vendarle, kakor je domneval Bwana, polnokrvna Arabkinja.

Zato se o teh stvareh z Meriem ni več menil; to pa je bilo napačno. Mlado dekle je bilo Bwanu sicer hvaležno, ker jo je rešil in ponudil prijateljstvo, vendar pa je bila toliko ponosna in občutljiva, da jo je užalil nepričakovani izgon Morisona Baynesa. In tako se je zgodilo ravno nasprotno, kar je Bwana želel. Baynes je postal v njenih očeh mučenik radi njegove naklonjenosti napram njej in v njeni duši in v srcu je rastle udanost in zvestoba do onega, ki je bil radi nje na tak grd hrepenenje začel kaznovati.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 26. januarja 1928.

Crnožolte kreature.

Velike ideje zmajujejo počasi. Kršćanstvo je moralo skozi dolga stoletja težke borbe, predno je zavladalo nad antičnim poganstvom in postalo svetovna vera. Jugoslovenstvo drže okovi lokalnega patriotizma, kulturne raznolikosti in verske nestrpnosti v katikombah, kamor so postavile tradicije sporazumno s suženjskim duhom in prirojenim hlapčevstvom svoje zveste paznike, da bi ideja ne mogla prodrati v narodno dušo in izbrisati iz nje sledove nacionalnega poganstva. Med temi pazniki razlikujemo dve kategoriji. Eni opravljajo svoje pandurske posle podzvedno, po inerciji in iz prepričanja, da se lahko svetovje sesuje v prah, samo na zemlji da bi se ne smel premakniti noben kamenček. V svojem konservativizmu so sicer obžalovanja vredni pritlikavci, ali kdo bi jim zametil, če jim ni dano otrestiti s čevljev blato, po katerem so gazila pangermanska kopita avstrijskih vrancev. Drugi duše vstajenje idejno in miselno še vedno zaslužjenega naroda z zlobo in namenom v pričakovanju plačila za svoje zločinsko početje. To so podle črnožolte kreature, ki globoko v c. kr. dušah še vedno sanjajo o kolajnah za zvestobo Njegovemu apostolskemu Veličanstvu. Nič ne de, če je to Veličanstvo detronizirano. Ideja s tem še ni pokopana.

Taka kreature se je oglasila v mednarodni številki »Slovenca«, kjer je našla sebi vredno gnezdo, da znese kukačičje jajce. Pa se ni niti sramovala javno povedati, da je »bivši avstrijski, sedaj jugoslovenski častnik«. Izbrala si je dobrovoljca, slučajno dobro znanega dr. Pivkoto. Lahko bi bil tudi kdo drug, zakaj c. kr. kreature se je povzpela do nesramne trditve, da imajo za Jugoslavijo več zaslug tisti zapeljavni slovenski fantje, ki so se do zadnjega zvesto borili na avstrijskih bojiščih za pest, ki je vihnila nad Slovenci hič, nego oni, žal maloštevilni sinovi zatiranega naroda, ki so na zavestnih bojiščih dejansko manifestirali za jugoslovensko misel in dokazali znanemu svetu, da tudi Slovenec noče biti več rob. Ime je torej postransko. Glavno je, da si drzne tip, ki dela sramoto naši narodni vojski in skruni njeno uniformo, nečuvno napadati naše dobrovoljce v osebi dr. Pivko in da se natle pri nas javno glasila, ki odnira za take napade svoje predale. Štylock je bil v primeri z zalogo, ki stoji za »Slovencem« in odgovarja za njegovo pisavo, naravnost ideal poštenosti in značajnosti.

C. in kr. avstrijskemu oficirju v jugoslovenski uniformi ni dovolj, da je izlil svoj žolč na dr. Pivkovo ime, menda po naročilu škofove kliče, ki vidi v dr. Pivkoto kot nosilcu kandidatne liste Narodnega bloka svojega največjega političnega nasprotnika, nego je vrzel rokavico tudi celokupni poštni misleči jugoslovenski javnosti. V svoji brezmejni podlosti in predrznosti zahteva spoštovanje in menda celo priznanje »velikih zaslug« za vse one, ki so ostali zvesti do zadnjega avstrijskemu cesarju, ki so se torej prav do prevrata borili za Avstrijo. Z drugimi besedami povedano, vsa čast in slava avstrijskantom, oni naj vladajo in gospodarijo, a jugoslovenski dobrovoljci in ž njimi vsi drugi narodnozavedni činiteљи, ki so postali tej zalosti tovrstno gnezdo, naj na njihovo drobnost, ki nadležo z mize to čedne avstrijske družbe. Žal da se to v resnici tudi dogaja. Sramota za državo in njeno vojsko, da trpita take ljudi v svoji sredi. Sedaj smo samo radovedni, če je v naši javnosti še toliko značajnosti in zavednosti, da dobi ta c. in kr. tip primeren odgovor na svoje nesramno izzivanje.

— Kralj in kraljica na lovu. Po poročilu iz Beograda sta se včeraj Ni. Vel. kralj Aleksander I. in kraljica Marija udeležila lova v Kufinovem v Sremsu. Lovu sta prisostvovala kraljev glavni adjutant, armijski general Hadžić in dvorni maršal Damjanović.

— Odlikovanje. Kralj je odlikoval z redom sv. Save I. stopnje predsednika zagrebske trgovske in obrtniške zbornice A. Aleksandra.

— Obsojen kaplan. Eden najstrastnejših političnih hujšakcev te kaplan na Igu Ciril Milavec. Mož je bil prepričan, da ni nad njim nobene oblasti več, zato je nastopal, kakor da bi zanj zakonit sploh ne veljali. Njegovo hujškanje je zavzelo takšne mere, da je bilo okrajno glavarstvo primorano intervenirati. Bil je opetovano pozvan na okrajno glavarstvo, kateremu vabilu pa se ni odzval. Pač na je priobčil v »Slovenca« izjavo, ki ji je dal naslov »Moje pridige«, v kateri se je norčeval iz oblastvenih ukrepov. No, končno se je vendar zgledil pri okrajnem glavarstvu, ki ga je po zaščiti uju obsodilo radi nedostojnega pisanja v denarni globi 1000 Din, ki se v služaja neiztrljivo spremeni v primerno zaporno pazen. Nadejamo se, da

ta občutna globa ohladi kaplanove razgrete živce.

— Prepovedan je avos in razširjenje lista »La Gazette«, ki izhaja v Carigradu, pisan v francoščini, ker piše proti interesom naše države.

— Otvoritev pošte v Topolšici in izprememba poštnega okraja pri pošti Šoštanj. Po ministrski odredbi se je otvorila dne 12. januarja t. l. v državnem zdravilišču Topolšici (okraj Slovenjgradec) nova pošta III. razreda 3. stopnje s službenim nazivom Topolšica. Poštni okoliš tvorijo naslednji kraji: Topolšica, Lom in Sv. Jakob. Nova pošta ima ob delavnih dvakratno, ob nedeljah in praznikih pa enkratno zvezo s šoštanjsko pošto po svojem slu.

— Zvišanje nočnih pri brzojavu in telefonu. Nameščencem pri brzojavu in telefonu se zvišajo nagrade za nočno službo začevši od 1. oktobra 1924 naprej v zameno za ustavljeno brzojavno taničjem in sicer dobivajo za napretno celonočno službo pri brzojavu: 1. kontrolorji, hugi, radiotelegrafisti in mehaniki po 15 Din; 2. morzisti po 8 Din in raznašalci brzojav in služe po 5 Din; pri telefonu: 1. kontrolorji, nadzorniki in mehaniki po 8 Din; telefonisti po 7 Din in 3. (strokovni) delavci in služe po 5 Din. Kakor nagrade za nočno službo do polnoči se izplača polovica omenjenih zneskov. — Pri brzojavih in telefonih, kjer bi se zaradi posebne potrebe z ačasno uvedla nočna služba, se izplača nočna samo tedaj, če jo je ministrstvo posebej dovolilo.

— Kredit za ustanovo za zaščito deca. Ker proračunski kredit za oskrbo ustanov za zaščito deca ni zadostal, je zahtevalo ministrstvo socialne politike za prvo četrtletje naknadni kredit v znesku 3.500.000 dinarjev.

— Da se odpravi pomanjkanje drobiža. Po obveščilu delegacije ministrstva za finance v Ljubljani je fin. minister odredil, da morajo državne blaginje pri vsakem izplačilu odšteti stranki tudi 10 dinarjev drobiža v bankovcih po 25 par. Pošte imajo pri vsakem izplačilu odšteti stranki znesek izpod 10 dinarjev v bankovcih po 25 par. Ako pa izplača pošta stranki okrogel znesek, li mora odšteti za 10 dinarjev tega drobiža. Sploh je vsem poštam naročeno, da spravilo čim več tega drobiža v promet.

— Smrt češkega novinarja V soboto je umrl v Pragi urednik »Venkova« Karl Polant. Podlegel je težkim ranam, ki jih je dobil pri avtomobilni nesreči Rojen je bil 28. oktobra 1874 na Kralji Vnohrad.

— Javna družba. V soboto 3. februarja t. l. ob devetih dopoldne se bo v občinskem uradu v Ribnici oddal na javni dražbi lov občine Sodražica, ki velja kot eden najlepših lovov v Sloveniji. Interesente se vrnijo vabijo k dražbi, event. se vzame tudi lovec v družbo, ki se je v ta namen zasnova.

— Kaj več o tem pove šupanstvo v Sodražici. 235/n

— Zgovoren župan. Deželno sodišče je za soboto razpisalo razpravo o tožbi bivšega klerokomunističnega župana na Viču Ivana Galeta zoper g. Josipa Lolkca, ki je sivočasno očitil med drugim, da je ta (župan) govoril o viškem župniku, da je velik babjak in da ima celo otroka. Pred razpravo je poskusil g. predsednik senata s poravnavo obeh strank. Toženeec g. Lolk je izjavil, da bi v principu bil za poravnavo, toda le v tem slučaju, če g. Galeta prizna, da je res govoril o viškem župniku inkriminirani besede, ker mu ni vseeno, kdo je »pocestna baraba«. Poravnava se je nato res sklenila in sicer na podlagi sledeče izjave, ki jo je zahteval g. Lolk: »Ivan Galeta izjavlja, da se ne spominja, da bi govoril o viškem župniku, da je velik babjak in da ima celo otroka, pač pa z ozirom na izjavo priči izjavlja, da ni izjavljeno, da ni tega ne govoril.« S to izjavo pa je župljanom dano v razmislijanje, kdo je »navadna pocestna baraba«.

— Smrtina kosa. Dne 25. t. m. je umrl v Selenburgovi ulici v Ljubljani g. Josip Vrtičnik, veleposelnik in doletni župan občine Dole pri Litli, v visoki starosti 81 let. Pokojnik je užival v svoji domači občini velik ugled in spoštovanje. Zauzemanje njegovih občanov ga je opetovano poklicalo na čestno mesto župana, kateri posel je opravljal z največjo poštovanostjo. Bil je odločen narodnjak, navdušen za vse dobro in plemenito. Značilni, kakršen je bil on, so v današnjih časih vedno redkejši. Pogreb bo v torek 27. t. m. ob 16. iz Selenburgove ulice št. 6 na pokopališču k Sv. Križu. Bodi vrlemu možu ohranjen prijazen spomin.

— Samomor. V Indijci se je v soboto ustreliš beogradski odvjetnik Milan Nešić, obtožen od svoje žene, da je zapeljal lastno hčer. Konec se je ugotovilo, da vest ne odgovarja resnici. — Iz istega vzkroka se je obsel v Subotici bogat veleposelnik Mihajlo Kiš, katerega so denuncirali podli ljudje, da je ončasni lastno hčerko. Iz sramu je skušal nesrečni mož skočiti skozi okno policijskega poslopja, kar so mu v zadnjem trenutku preprečili. Čim so oblasti zaznale, da je postal mož žrtve brezvestnih ljudi, je bil izpuščen na svobodo. Kiš je sedaj v obupu izvršil samomor.

— Lederer izvrši 73 roparskih umorov v okolici Kragujevca. V Bratislavi izhaja »Slovenski Denik« javlja o aferi Lederer, da je na kriminalnem uradu prijavi sedanjih magistratnih uradnikov in bivši vojaški detektiv Brda, da je dobil leta 1917 nalog, da aretirajo ogrskega orožnika Juracka, ki je bil obdolžen 73 roparskih umorov, izvršenih v okolici Kragujevca. Brdu je uspelo nevarnega zločinca s pomočjo voljske patrulje v bližini Bratislave prijeti, vendar je Juracka pobegnil. Brda je kasneje še enkrat izsledil Juracko v kraju Dunaszerdahely, toda zločinca je še pravočasno odnesel peto. Brda je sedaj na

podlagi fotografije spoznal v Ledererja morilca Juracko in je to prijavil oblasti.

— Radiopostaje se ne smejo postavljati brez dovoljenja poštne uprave. Po »Pravilniku o privatnih radio-telegrafskih in telefonskih aparatih«, ki je v veljavi od 1. junija 1924 in ki je bil razglašen v »Slovenskih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 135 od 17. junija 1924 in v »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti« št. 62 od 10. julija 1924, se smejo zasebne sprejemne radiopostaje postavljati samo s dovoljenjem ministrstva pošte in telegrafa. Prošnje (prijava) za dovoljenje takih postaj, ki morajo biti napisane na posebni, za to določeni tiskovini, je treba predlagati preko pristojne direkcije pošte in telegrafa ministrstvu. A o postavi kdo radio-aparate, predno dobi predpisano dovoljenje, bo po veljavnih zakonih kaznovan, aparate pa ni zapleni država. Zato naj se vsakdo, ki hoče postaviti radio-aparate, v lastno korist ravna po prej omenjenem pravilniku, ki ga lahko pri vsaki pošti dobi na vpogled.

— Natak obsojen radi dvoženstva. Natak Dobrislav Todorović iz Subotice je velik prijatelj nežnega spola. Sicer je oženjen, vendar mu ena ženska očitno ni zadostovala in zato je odločil, da se oženi v drugo. Za zadnjo pa so zaznale tudi oblasti in te dni se je moral Todorović radi bigamije zagovarjati pred sodiščem. Zagovarjal se je zelo naivno, naglašujoč, da ni vedel, da ni dovoljeno imeti dve ženi. Bival je dalj časa v Heregovini in videl je, da imajo Mohamedanci tudi po več žen. To, da ga je zapeljalo k bigamiji. — Sodišče njegovemu zagovoru ni verjelo in je bil mož obsojen.

— Strašna smrt. Te dni se je v Teslićevih tovarni za izdelovanje špirita v Sisku dogajala strahotiva nesreča. Nekega večera je odšel v tovarni zaposleni ključavničar nadzorovati kotel, v kojem se je kuhala koruza za žganjekuho. Ko je pregledaval kotle, je stopil na neko gugaljo se desko, ki se je prevrnila ter je ključavničar padel naravnost v kotel, napolnjen z vročo vodo. Na njegovo strahotivo kričanje so prihiti tovaršiki, ki so ga potegnili že skoraj na pol kuhaneja iz krova. Delavci so mu začeli takoj trgati obleko z života, katere pa so se kar prijemali deli mesa in kože. Nekateri pa so odhiteli po strojno olje, da nesrečnega za ohladijo. Naravno, da je revežu nekoliko odleglo, a kasneje so se vsled nesnažnega olja vnoce rane po vsem životu. Prepeljali so ga v sisoško bolnico, kjer pa je po težkih mukah izdihnil. Čim je žena ključavničarja zoznala za tragično možovo smrt, je skočila v Kolpo. V zadnjem trenutku so jo rešili iz vode. Prebivalstvo je ogorčeno na upravo tovarne, ki se ni dovolj pobrigala za varnost zaposlenega osebja.

— Umor osemčlanske rodbine. Iz Milana poročajo, listi, da je bila v kraju Cagliari umorjena v spanju osemčlanska rodbina. Gre očitno za čin maščevanja.

— Kravna rodbinska tragedija. V Velikem Bečkereku. V občini Torsca pri Velikem Bečkereku se je trgovec Jovan Joksimović sprl s svojo ženo in je hotel med prepirom ubiti svoje enoletno dete. Ko mu je žena iztrgala otroka iz rok, je pograbil lovsko puško ter oddal nanko tri strela. Žena je smrtno zadeta padla na tla. Za tem si je Joksimović sam pomal krovil v glavo. Obležal je mrtev na lico mesta.

— Dva zagrebska spustolovca pod kletcem. Zagrebska policija je prišla te dni dva prebrisana spustolovca in shoštastelja, ki sta izvršila nebroj slenarij in prevar v Zagrebu. Prvi je 29 letni Feliks Lesić, po poklicu trgovski potnik. Bil je zaposlen pri trgovcu Lichtu, za katerega je izterjaval pri strankah denar. Inkasirani denar pa je potrošil zase, deloma ga je zapravil v družbi razke grofice Dobrosanjk. Z »groficom« je prišel tudi v Ljubljano in se nastanil v tukajšnjem hotelu »Union«. Od tu mu je »grofica« ušla v Avstrijo, on pa se je vrnil v Zagreb, kjer so ga prišli. Vsega skupaj je zapravil okoli 15.000 Din, last trgovca Lichta. Lesić je bil tip pravega lahkoživca. Bil je vedno najelegannejše oblečen, nosil je lakaste shimy čevlje ter pohljal samo v prvostanske restavracije, kavarne in bare, kjer je sedel v družbi sličnih mu prijateljev, raznih div iz bara, ruskih grofici itd. Sedaj mu je policija preskrbela »udobnejše« stanovanje. Drugi spustolovec, ki je bil prijatelj, je trgovski potnik Aleksander Zarenberg, čigar zveneče ime se je glasilo »Aleksander Dragutin Leonard baron Zorenberg de Gašwitz. Osleparil je več zagrebskih in suških tvrdk za večje vsote denarja. Tudi njega so zaprli.

Iz Ljubljane.

— »TRIGLAVANE« opozarjamo na sestanek, sklican danes v ponedeljek 26. t. m. ob 20. v restavraciji »Zvezda« radi jubileja akad. društva »Triglava«.

— Svetosavska slavnost se prične jutri dopoldne v veliki dvorani Uniona točno ob 9, da udeleženci, ako žele, lahko tudi prisostvujejo svetosavski svečanosti na vseučilišču ob 11.

— Varstvo pitje. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o varstvu pitja, ki je nabit po mestu.

— S sobotnim »Trgovskim plesom«, ki ga je priredilo Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union, je dosegla letošnja plesna sezona nekaj višek. Priznati moramo, da se razvijalo vsakolekne plesne prireditve tega društva v najbolj elitne nastope naše družbe, predvsem ljubljanskega trgovstva, Unionska dvorana je to pot napravila vtiš apartnega prostora. Pri vhodu, po dvorani, na odru za notabilite, povsod zelenje in blešč luči, po dvorani pa cvet ljubljanskega trgovskega sveta z visokimi državnimi predstavniki, s zastopniki gospodarskih organizacij, bančnega sveta, narodnega ženstva itd. Dame v najnovijih toaletah, gospodje v predpisanih frakih ali smokingih. Med drugimi smo zapazili velikega župana g. dr. Bačiča, predstavnika dravske divizije g. polkovnika Nedeljkovića, fin. prokuratorja g. dr. Souvana, predsednika

Gremilja trgovcev g. Stupico, predsednika Gremilja trgovcev za ljubljansko okolico g. Zebala, predsednika Trgovske in obrtniške zbornice g. Kneza, tajnika istega zavoda g. dr. Murnik, dr. Plessa, konzularne predstavnika, češkega generalnega konzula g. dr. Beneša, belgijskega konzula g. Dularja, avstrijskega konzula g. Trolia, predstavniki bankarstva itd. S takimi prireditvami dokazuje slovensko trgovstvo, da se zaveda položaja, ki ga zavzema v našem gospodarskem življenju in da daje temu položaju primerno družabno stopnjo. Mislimo, da se ne varamo, ako pripisujemo to hvalevredno intencijo Slovenskega trgovskega društva »Merkur« njegovemu zaslužnemu predsedniku g. dr. Fran Windischerju. Aranžma vsestransko uspešega »Trgovskega plesa« je bil v rokah spretnega »Merkurjevega« tajnika g. Urbančiča. Da podčrta se socijalno stran svojega delovanja, poklanja »Merkur« čisti izkumček »Trgovskega plesa« dobrodelnim društvenim namenom.

— Tradicionalni »Tatjanin večer«, ki ga je priredil snovi v dvorani »Narodnega doma« Klub Ruskih Akademikov, je uspel nad vse pričakovano dobro. Poset je bil zelo velik. Na prireditvi so nastopile tudi naše prve operne in dramske moči s koncertnimi in drugimi točkami. Vse točke so žele burne analize. Program celokupne prireditve je bil zelo obširen in zabaven in po absolviranju programnih točk se je razvila animirana zabava s plesom, ki je trajal rano v jutro. V splošnem je prireditev uspela tako v moralnem kot v materialnem oziru dobro.

— Spored II. abonma koncerta Filharmonične družbe v Ljubljani, ki se vrši v ponedeljek, dne 26. tm. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Spored izvajaja Miranov Zepičev komorni kvartet iz Zagreba. 1.) Jonken: Komorni kvartet op. 50. 2.) Glazunov: Slovanski kvartet. 3.) Rožički: Klavarski kvintet. Pri klavirju g. Peter Dumičič. Vstopnice se prodajajo v Matični knjižnici. Priporočamo, da je koncert dostopen vsakomur in ne samo abonmentom. 238—n

— Pevsko društvo »Slavec« sprejema nove pevke in pevce, ki imajo lep mehak glas in dober posluh. Posebno dobrodošli s teoretično predizobrazbo. Zelasijo naj se vsak torko, sredo in četrtek ob 8. uri zvečer v društvenih lokalih v »Narodnem domu« I. nadstropje levo. 238—n

— Dan's zvečer ob 8. se vrši II. abnma koncert Filharmonične družbe, katerega program izvajaja komorni kvartet Miranov-Zepič iz Zagreba. Vstopnice je še dovolj na razpolago in se prodajajo tudi posamezno v Matični knjižnici ter pol ure pred pričetkom pri koncertni blagajni v Filharmoniji. 237/n

— Družba sv. Cirila in Metoda je prejela za CM obrambni sklad znesek 1000 D, katerega so darovali g. odborniki in odbornice moške in ženske šempeterske CM podružnice v Ljubljani povedom zlate poroke gos. Zdravca in Klemenite Vončina. Dorečevalom iskrena hvala, ljubljantom na mnoge leta!

Iz Celja.

— c. Hujškaška »Cilicir« Zeitunge. Sobotna številka »Cilicir« je en sam besen izbruh švabske Schauerjeve nesramnosti. Članki so tako hujškaški, da je bilo državno pravdnštvo primorano številko zapleniti. Le žal, da se je zaplenba izvršila tako pozno, da so list imeli naročniki povečini že v rokah.

— c. Nesreča. Trgovec Aleksander Kiss iz Zagreba se je peljal te dni z avtomobilom skozi Paško vas. V hlini, kjer cesta naredi močen ovinek, se je avto prevrnil v občestni jarek. Kiss in sofer sta bila z močjo vržena iz avtomobila. Sofer je dobil lahke poškodbe, Kiss pa so težje poškodovane spavili v celjsko bolnico.

Iz Maribora.

— m. Vlom pri tolem dnevu. Vlom v Mariboru se sliče kakor v Ljubljani bolj in bolj množe in manjši vlomi ter tatvine so skoraj na dnevnem redu. V Mariboru se je pojavila tudi specialna vrsta lopovov, ki obiskujejo predvsem stanovanja. Tako je bilo v soboto v Koroščevi ulici št. 34 iz kopalnice neke stranke v pritličju odneseno več perila ter lepa damska suknja. Vrednost ukradenih predmetov znaša več tisoč dinarjev.

— m. Prepoved Cerken'kove drame »V vrtincu«, ukinjena. Kakor smo poročali, je ljubljanska cenzura nameravala zapleniti Cerkenikovo tragedijo »V vrtincu«, ki jo je pripravila za oder mariborska drama. V soboto se je vršila glavna skušnja nove drame, na kateri je bil tudi navzoč prosvetni referent dr. Poljanec. Cenzura je prireditev dovolila.

Julijska krajina.

— Iz Istre. Italijani pišejo zgočvino dežele. Takole po svoje. Istra je v njihovih spisih čisto italijanska že od nekdaj. Tudi izvajanja Benussija se glasijo tako. Pač ne more biti drugače, pa tudi ne sme biti drugače, ker fašistovska gospoda ne bi prenesla resnice o zgodovini Istre. Vse je napačno pri zgodovinarjih, ki pišejo s političnim peresom, in napačna je tudi Benussijeva trditev, da je bila Istra vedno zvesta Rimu in da je koprnela po Italiji. Resnica je ta, da je bila irredentistična je peščica Italijanov o obrežnih mestih, kateri pa so sedaj, ko se je raztegnila italijanska oblast nad deželo, precej razočarani. Saj se je celo že iz fašistovskih ust slisla očitka, da je Istra — kolonija! — »Narodni gospodar« se imenuje priloga »Istarske

Riječie. V njem je nagromadenega do-brega gospodarskega gradiva, kakoršnega potrebuje istrski kmetovalec in iz poročil je razvidno kmetijsko gibanje istrskega ljudstva. Vidi se, da bi naši ljudje radi dobro kmetovali in napredovali, vse njihovo stremljenje gre za delom, samo mir hočejo imeti in naj bo že vendar konec šikan in preganjanja! Vlada bi morala upoštevati dobro voljo istrskega kmetijskega ljudstva in mu krepko pomagati. Potem bi Istra kmalu vsevnela! Dosedanja obmejna politika pa hoče postaviti Istro menda že za Kalabrijo!

— Uklenjen. Kmalu bo le malo ljudi na deželi, kateri se niso bili uklenjeni in odgnani kakor razbojniki in tolovaji v zapore. V Avčah so orožniki iz Kanala v Istri, v kateri stanuje Avgust Kovačič, izvršili preiskavo. Med staro šaro so našli zarjavel avstrijski bajonet. Pograbil so mladega Kovačiča, ga uklenili in odgnali v spremstvu širih orožnikov in desetih milničkov na orožniško postajo. Strašno, pomislite, avstrijski bajonet! Fant se vedel ni zanj bajonet je rjavil med drugo šaro. Povsodi, kjer so bila bojišča, je po hišah kaj starega orožja. To ni nič čudnega in za pametno obašt nič nevarnega! V Kanala je Kovačiča zaslišal sodnik in ukazal ga izpustiti.

— Zmrznili je v neki grapi nad Libušnjami 70-letni Matija Kušin s Kamnega. Od doma je odšel sredi novembra. Truplo so našli pred kratkim.

— Nov poštni urad so otvorili v Gorici po dolgih prošnjah mestnih trgovcev. Urad je v Gosposki ulici, kakor je bil že tam mnogo let pred vojno. Ako bi ne bilo požara na glavni pošti, bi prošnja trgovcev najbrže še ne bila uslišana. Vstrelci ljudem, to se s strani te ali one oblasti silno nerado zgodi, obljubi se pa vse.

— V Pevmi in Oslavju so se razveselili, ko jim je občinski komisar naznanil, da je dosegel pri videmski deželni upravi drobno razprodajo bivšega Fogarjevega posestva v Pevmi. Mali posestniki, katerim je strašna vojna uničila vsa zemljišča in sedaj z največjo poštovanostjo obnavljajo svoja posestva, bi bili radi kupili dele omenjenega Fogarjevega zemljišča, toda sedaj se govori, da kupi to posestvo od deželne uprave trdika Brunner, ki ima tovarno v Podgori. Tako se torej pomaga bednemu kmetovalcu!

— V Zabaš so si ustanovili končno svoje domače društvo, katero so željno pričakovali. Društvo se imenuje »Pomlad«. Naj zvezete kot bližajoča se pomlad! Pri ustanovitvi je pomagala Zveza prosvetnih društev.

— Požar po jugozapadni strani Nanosa, o katerem smo poročali, je napravil ogromno škodo. Pretila je katastrofa in v nevarnosti so bile vasi Podboršt, Poreče, Dobrava, Hrašče in ogrožen je bil državni nasad nad St. Vidom. Vojakstvo, orožništvo in civilno prebivalstvo je napoln vse svoje sile, da se je požar končno pognal. Posebno vilo so nastopali gasilci iz St. Vida.

— Kako bodo plačali davke, premišlujejo pri kmetijskih družbi v Pulji. Kako naj plačajo 50.000 lir, ne da bi se dotaknili društvenega imetja! Obstoje družbe je v nevarnosti Odhor je sklenil, posredovati pri vladi, da bi se davčne zahteve spravile v sklad s pravim fin. stanjem družbe, da bo mogla še nadalje delovati.

Prva leta 1921 ustanovljena predproda železniških kart za Slovenijo, Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31, ima v predprodaji vzne knjižice, veljavne 60 dni za vse postaje v Avstriji, Čehoslovaški, Italiji, Nemčiji, po Švici, Poljski, Madžarski po normalnih in znižanih cenah — Za obisk Rima v svetni letu karte po znižanih cenah za posamezne osebe in družbe. — Osebe informacije brezplačno, pismenim je priložiti znamke za odgovor. — Telefon 106.

Prebrisani simulant.

V neki bolgarski vasi so prišle oblasti nedavno na sled zanimivemu slučaju simulacije. Pred 13 leti sta se dva brata sprila radi nasledstva. Mlajši je hotel imeti večji del zapuščine in je grozil bratu, da bo moral ta delež vseeno izplačati, tudi če mu ne prizna pravice do večjega dela dedščine. Sodišče je rešilo spor v prid starejšega brata, in ko je mlajši to izvedel, je dobil živčni napad. Komaj je prišel k sebi, ni mogel več govoriti in ljudem se je zdelo, da včasih celo nori. Starejši brat je moral skrbeti zanj. To je trajalo 13 let in starejši brat se je v tem času večkrat spominjal grožnje glede izplačila večjega deleža, a si ni znal pomagati. Ko je dozdevni napad nekoč zopet dobil živčni napad, je težko ranil bratovo nevesto, na kar ga je sodišče obsodilo. Pri razpravi je starejši brat izjavil, da se mu zdi »mutec« sumljiv, ker živi na njegove stroške in se je hotel bržkone maščevati, ker nista pravilno razdelila dedščine.

O tem se lahko prepričamo, je dejal sodnik. Imamo aparat, s katerim lahko elektriziramo bolnika. Če je res bolan, ni električni tok ne napravi nobene škode, če pa samo hlini moč obžge jezik. Sodnik je stopil v drugo sobo ter se vrnil z majhnim radio-aparatom. Simulant, ki doleži radio-aparat sploh ni videl, je bil zelo razburjen. Sodnik je začel pripravljati žice in drugo roplotjo, da izpolni svojo obžubo. Naenkrat se je začel z obtožne k'opi glasa: »puštite vašo kramarijo, vse vam povem.« To je tudi edino pametno, kar ste mogli storiti, je odgovoril sodnik. In simulant je pripovedoval, kako se je 13 let hlinil mutastege, da se osveti bratu za nepravilno razdelitev dedščine. Sodišče ga je obsodilo na eno leto težke leče, kjer bo moral prebrisani simulant proti svoji volji molčati še eno leto.

Gospodarstvo.

Stanje Narodne banke

Dne 15. januarja 1925.

Razlika v pri-
meri s stanjem
dne 8. jan.

Aktiva:	
Kovinska podlaga	462.500.000 — 74.000.000
posojila	1.427.900.000 — 27.700.000
račun za odkupo- vanje kronskih novčanic	1.186.300.000
račun za časne raz- menjave	367.900.000
državni dolgovi	2.000.000.000
vrednost državnih dolen	2.138.300.000
saldo raznih ra- čunov	693.900.000 + 36.000.000
Skupaj ...	9.243.500.000
Pasiva:	
Od glavnice iz- plačano	23.400.000
rezervni fond	5.800.000
novč. v obtoku	5.877.000.000 — 97.500.000
državni račun za- časne izmenjave	367.900.000
državne terjatve	11.700.000 + 17.700.000
razne obveznosti	750.000.000 + 84.300.000
državne terjatve za zastavljen domene	2.138.300.000
račun za kupovanje zlata za glavni- co in fond	63.400.000
Skupaj ...	9.243.500.000

Obrestna mera po izkontu menic za vse
bančne dolžnike bre razlike 6 % letno. —
Obrestna mera za posojila 8 % letno.

Priprave za Mednarodno raz- stavo dekorativnih in industrij- skih umetnin.

Pripravljali odbor za mednarodno raz-
stavo dekorativnih in industrijskih umetnin
v Parizu je imel dne 23. t. m. v prostorih
ministrstva trgovine in industrije, pod pre-
sedništvom načelnika dvornega svetnika g.
dr. Rudolfa Marja sejo, na kateri je iz-
volil za častnega predsednika profesorja
univerze arhitekta Josipa Plečnika, za
podpredsednika pa akademika slikarja in
umetniškega konzulenta gosp. Fran Trsta-
nika.

Pripravljala dela za razstavo, ki se bo
otvorila dne 1. aprila t. l., so v najljepšem
teku, obhajajoči je samo, da se je naša
vlada tako pozno odločila za sodelovanje,
tako, da je za priprave na razstavo samo
še kratek čas. Treba bo mnogo dela in tru-
da, da sploh omogočimo udeležbo Slovenije
na tej razstavi. Naloga pripravljavnega od-
bora je težka in odgovorna, zato je neob-
hodno potrebno, da pri pripravi za raz-
stavo sodelujejo najširši krogi. Osebito naj
bi se slo delegatom odbora, ki bodo tekom
prihodnjega tedna obiskali naša obrtniška in
industrijska podjetja, povsod kolikor mo-
goče na roko ter naj bi se jim pri izbori pre-
dmetov vsestransko pomagalo.

V splošno informacijo bodi navedeno,
da se bo razstava po razstavnih predmetih
delila na pet skupin. In sicer bo v I. skupini
zastopana: Arhitektura (kamen, les, metal,
keramika, steklo). V II. skupini: pohištvo
(les, koža, metal, keramika, steklo, tkanine,
papir, knjige, zabavne igre in igrače, navčni
aparati, godbeni instrumenti, transportna
sredstva). V III. skupini: obleka in na-
črt (obleka in priprave, moda, cvetje in perle,
parfumerije in nafta). V IV. skupini: glada-
riška, vlična in vrtnarska umetnost. V V.
skupini: vzgoja in pouk.

Razstava se bo vršila v galerijah Eslan-
nade invalidov, v prostorih Grand Palais,
ter v ta namen posebno zgrajenih paviljonih
in klecih. Vse razstavnice prostori meri 28 ha.
Za jugoslavijo se postavi poseben pavil-
jon, ki bo zgrajen po načrtu arhitekta gosp.
Hriharja iz Zagreba.

O udeležnosti glede razstave se bo še
poročalo. Interesanti se naj za informacije
obrne na neposredno na pripravljali odbor,
odnosno na posamezne članice odbora, ki so
ga: profesor tehniške srednje šole g. Oton
Grehenc, tajnik Trgovske in obrtniške
zbornice g. dr. Ivan Pless in ravnatelj
Osmrednjega zavoda ženske domače obrti
g. Božo Račič. Pri-
jah odbora sodeluje
stalo tudi načelnik ministrstva trgovine in
industrije dvorni svetnik g. dr. Marja, sek-
retar svetnik g. dr. F. Ratel, načelnik sek-
retarstva odlični g. dr. Pestotnik ter eks-
pert, ki se bodo vabili k sejem po potrebi
za vsak predmet posebej.

Položaj na blagovnem trgu in stanje letine.

V tuzemstvu cene žita sokačajo. Zadnji
mesec se je pšenica podražila za okroglo
20 %. Iz vseh držav poročajo o slabem sta-
nju ozimne. Pri nas je vreme suho, vzhaj-
skih, vzhajni zopet topleje. Tako vreme sko-
raj zlasti pozno sejanemu žitu, ki se še ni
utrdilo. Če zaradi snega, bodo izidele letine
vrednejše. Zdravje in prehrana živine je v
dobrem stanju. — Ozimni škodljivci letos
mnogo poljske miši, ki so se razpisale zlasti
v aremski, osiški, zagrebški, primorsko-
kraški, ljubljanski in mariborski oblasti.
Pšenica preživljuje torej v slabih razmerah.
Romunija in Italija sta obnovili prepoved
voznice. Ameriška pšenica je na Dunaju ce-
nejša, nego naša in madžarska. V Argentini
je na svetovnem žitnem trgu so odvisne od
spekulacije in indijske, odnosno argentinske
pšenice. Položaj je torej nesiguren.

Cene sladkorja na domačem trgu so od-
visne od tečaja dinarja. Zdej so cene 0,25 di-
narja izpod uvozne paritete na vseh posta-
jah v državi. V Newyorku in Londonu je
tendenco čvrsta. Pri nas so cene na debelo:
sladkor v kockah 15,15, kristalni 13,65 Din
za kilogram. V mnogih zagrebških trgov-
nah so cene sladkorja padle pri kg za 50 pa-
ra. Perturbacije v sladkorni industriji so v
glavnem končane. Nekatere tovarne so imo-
le v tem boju znatno škodo. Zdej se bliža
čas, ko bo mogel kartel sladkorne industrije
pritisniti na cene s svojimi pridelki. Povpra-
ševanje po sladkorju je veliko. Vseled pre-
dstoječega poljskega dela so začele cene po-
ljedelskih strojev v Beogradu skakati. V Za-
grebu je tendenca slaba in cene padajo.

—g Poljska in naš tobak. Uprava mon-
poja še ni prodala onih 5.000.000 kg tobaka,
ki je pripravljen za izvoz. Poleg tega ima
tudi nekupljenega tobaka od prejšnjih letin
toliko, da bi lahko prodala 20.000.000 kg. To
bi zneslo 6 do 8.000.000 Din. Za našo trgo-
vinsko bilanco je to znatna svota. V krat-
kem namerava haje Poljska kupiti od naše
države 5.000.000 kg tobaka. Poljski tisk se
zelo zanima za ta problem in naglašja, da
bi se mogla kupčija skleniti brez posredo-
valcev in komisijarjev.

—g Taksa za vsak priziv znaša sedaj
20 dinarjev. Če le kak taksna krivična, je
ta gotovo. Davčna oblast ti navali toliko
davkov, da se moraš pritožiti in ta priziv
je treba kolkovati s kolnikom za 20 dinar-
jev. To je nezaslišano! Saj spravlja davčna
oblast silnerega davkoplačevalca ob
teh 20 dinarjev s tem, da te krajkoma
krivično obdači tako visoko, da si pri pri-
morani vložiti priziv. Če tega ne storiš, sklepa,
pa, da te je obdačila premočno in prihod-
nje leto boš uverjen, da ti zvišajo davke
tako občutno da se boš kar za glavo pri-
jemal. Pozivamo močnejše faktorje, naj
vendar odpravijo to takso, ki je krivična.
Prizivi te vrste morajo biti kolka pravi!

—g Trgovno z valutami je dovolilo fi-
nančno ministrstvo zastopstvu Putnik v
Mariboru.

—g Zelena internacionala. Iz Svice po-
ročajo o delovanju ekspertne komisije, ki
je sestavila načrt pravil za mednarodno
kmetijsko organizacijo, takozvano zeleno
internacionalo. Tajništvo te internacionala
bo najbrže v Rimu. Za sedaj gre le za an-
keto gospodarskih združenj, da se ugotovi
kako stališče zavzamejo kmetijski krogi
napram mednarodni organizaciji. V Varšavi
se bo vršil mednarodni kmetijski kongres.
Vse kaže, da na tem kongresu ne pride še
do odločilnih sklepov.

—g Dobava kavnih prsmi. Direkcija
državnega rudnika v Brezji sprejema do 26.
januarja t. l. ponudbe glede dobave 300 kg
kavnih prsmi. Predmetni oglas s natanč-
nejšimi podatki je v pisarni Trgovske in
obrnitiške zbornice v Ljubljani interesentom
na vpogled.

—g Prodaja živega srebra. Glavna ca-
rinarica v Ljubljani bo prodala dne 5. fe-
bruarja t. l. ob 10. dopoldne v svojem maga-
cinu »A« 96 kg živega srebra. Predmetni
oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni
trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani
interesentom na vpogled.

—g Pomanjkanje soli v Sloveniji. Upra-
va državnih monopolov je na ponovno opo-
zorilo Trgovske in obrtniške zbornice v
Ljubljani glede pomanjkanja soli odredila,
da se v Sloveniji potrebna množina soli
pospešno odpošlje v Ljubljano iz skladišča
v Senju. Iz Senja dospe v Ljubljano toliko
soli, da bo zadostovala do takrat, ko dobi
Ljubljansko skladišče predokazano množino
3.500.000 kg, ki dospe v Ljubljano preko Tr-
sta, kamor je ladija s to množino že na poti.

—g Svetovna zaloga sladkorja. Lon-
donski gospodarski listi navajajo po zadnji
ugotovitvi skupno zalogo sladkorja na svetu
za 48.07 milijonov centov, to je za 8 mil-
ijonov centov več nego po prejšnji ugotovi-
tvi. Vseled ogromne produkcije na Kubi se
zaloga ne bode nize.

—g Narodno premoženje Zedinjenih dr-
žav se cenil po službenih podatkih iz Wa-
shingtona koncem 1922. leta na 320 milijard
803.862.000 dolarjev, to je 72,2 % več nego
koncem leta 1912.

—g Vedno manj agronomov v Rusiji. Po
nemških poročilih je padlo število od drža-
ve nastavljenih agronomov za 40 %. Po-
prečno pride sedaj na enega agronoma po-
vršina nad 2000 km². Pri izsleditvi skop-
tovanja agronom čestokrat nima niti enega
konja na razpolago.

—g Upadanje angleškega poljedelstva.
Skupna površina obdelane zemljišča je
znajala v jun. lani 252.000 acrov manj nego
prejšnje leto, namreč 10,9 mil. acrov in tudi
manj nego druga prejšnja let. S pšenico
je bilo posejanih samo 1.545.000 acrov, manj
nego zadnjih 20 let. Dvignilo pa se je šte-
vilo živine, katere se je našlo 5.894.000 glav
za 71.000 več nego prejšnje leto. Število
ovac se je povišalo za 490.000.

—g Bolezen na parklji in gobcih živi-
ne na Švedskem traja že dva meseca. Za-
klanjih je bilo doslej 10.000 živine in vlada
cenil svojo škodo doslej na 5 milijonov kron.

—g Čisti dobiček avstrijske narodne
banke za lansko leto znaša okoli 200 mil-
ijard (prejšnje leto 48 milijard). Dividenda
bo znašala najbrže 10 %.

—g Promet na Reki je znašal 1923.
leta na uvozu 125.262 ton in na izvozu
82.798 ton, skupno torej 208.060 ton. Leta
1924. je znašal promet na uvozu 229.762 ton
in na izvozu 172.777 ton, skupno 402.539 ton,
torej skoro dvakrat toliko kakor 1923. Iz-
vozilo se je zlasti dosti lesa.

—g Ivoz jugoslovenskega cementa. Vla-
da je znižala izvozno carino za domači ce-
ment za 35 %.

—g Bolgarski sladkor prost izvozne
carine. Bolgarski finančni minister je pre-
dložil sobranju zakonski načrt, s katerim
izpreminja izvozne tarife. Na podlagi tega
zakona se oprošča sladkor iz bolgarskih
tovariz izvozne carine.

To in ono.

Za fiste, ki bi radi dolgo živeli.

Neki staro-rimski filozof se je brdsko
pritoževal nad tem, da je bila priroda na-
pram ljudem krivična in škoda, ker jim je
določila povprečno 70 let življenja, dočim
šve jejeni in želve 150 let. Makrobiotika
na nauk o tem, kako si more človek po-
daljšati življenje je stara kakor je staro kul-
turno človeštvo. O tem problemu je spre-
govoril slednjič tudi profesor fiziologije
Charles Richet v reviji »La Medicine«. Vse
svoje nasvete in nazore je združil v eno
navodilo, ki se glasi: Kdor hoče dočakati
visoko starost mora normalno živeti. Nor-
malno živeti pa pomeni ne nasprotovati tra-
dicijam osebnega življenja in živeti v skladu
s prirodo. Vsaka rodbina se vživi v svoje
davne navade, ki orežejo v meso in kri;
te navade podedujejo potomci od prednikov.
Vsi ekstremni člani rodbine žive razmeroma
malo časa. Richet razpravlja o problemu
visoke starosti iz treh vidikov: S staljša
prehrane, svetlobe in telovadbe.

Kar se tiče prehrane, daje Richet za-
nimiv nasvet: Jesti je treba čim več suro-
vih jedil. Človeški organizem prenese vse
— meso, ribe, sadje, zelenjavo itd. Človek
lahko je indiferentno to ali ono jed in se ji
lahko poljubno tudi odreče. Najvažnejše pri
tem pa je, da uživa surove jedvine. Ne gre
seveda za to, da bi jedel surovo meso ali
ribe, kakor nekateri severni narodi. Lesti
tudi ne more surovega krompirja ali repe,
ker se je organizem take hrane odvadil.
Pač pa lahko je surove paradižnike, salate,
redkev, sadje in melone. Zdravniki prepo-
vedujejo jesti surove jedvine samo zato,
ker bolniki ne morejo dobro prebavljati.
Znamo je pa, da so surova jela in meso re-
šila mnogim tuberkuloznim življenjem. Surove
ostrike, ribja mast, vseh vrst, rastlinsko
olje in druga taka živila so za organizem zelo
koristna. Poskusite krmiti domače zaiče
ali podgane samo s kuhano hrano, pa vam
kmalu poginejo.

Zelo važen čimkaj za dosego visoke
starosti je tudi svetloba. Richet svetuje
vsem, ki bi radi dolgo živeli: Sohčite svojo
kožo! Sedaj način družabnega življenja
večinoma izključuje možnost izpostavljanja
telo neposredno vplivu solnčnih žarkov.
Steklo prestreže ultravijoličaste žarke tako
da je nesmiselno jemati solčne kopeli pri
zaprtih oknih. Če telovadimo se moramo,
sleči do nagega ali pa nositi samo
kopalko obleko. Ne nosimo črnih ob-
lekov in dolgih rokavov, nego svetle in pro-
zračne obleke. Komur pa je ležeče na zdrav-
ju in dolgem življenju, naj se oblači po mo-
žnosti športno. Najboljša barva za oči je ze-
lena barva trave in druzev.

Tretje važno sredstvo, da doživimo vi-
soko starost, je telovadba. Mišice je treba
uriti od rojstva do smrti. Prej lahko človek
ostane brez jedi, nego brez vsakdanje te-
lovadbe. Dnevno je treba posvetiti nekaj
časa fizični kulturi in sicer najmanj 10 mi-
nut pri odprtih oknih. Telovadba v čistem
ozračju je nekaj neprecenljivega. Slavni fi-
ziolog zaključuje svoja izjavljanja tako-
le: Spati do devetih, ko je solnce že tri ure nad
obzorjem iti spat popolnoli ali pred jutran-
jo zarjo, piti alkohol, čaj kavo, kadiati, je-
mati redno zdravila, vdihavati okuženi zrak
in polniti pljuča s mikrobi, ki kar mrgole
v ozračju velenost, vse to je smrtni udarec
za normalno življenje.

Ali večina nas si žal na ta način pri-
kraja življenje. Živimo v nezdravih raz-
merah, kadimo, pijemo alkoholne pijače, čaj
močno kavo. Pa ne samo to. Civilizacija
in navade so nas tako pokvarile, da zav-
damo onim, ki se zavale pozno v noč v
posteljo, ki posedajo do treh jutraj v tobač-
nem dimu in prahu. Res je sicer, da človek
nima vedno vsega, kar bi si želel in ker bi
mu omogočilo normalno živeti res je pa tu-
di, da smo čisto malomarni in da nečemo
izkoristiti niti tega, kar imamo. Visoka sta-
rost spada med velike vrednote našega živ-
ljenja. In kakor ne moremo doseči drugih
življenjskih blagov brez truda, tako si tudi
življenja ne moremo podaljšati. Če nimamo
sebi toliko moralne sile, da se odrečemo
vsemu, kar ubija človeški organizem.

Velike goljufije s poštnimi čeki.

V Bratislavi so aretirali v četrtek dva
mednarodna goljufa, ki sta rafinirano varala
denarne zavode s pomočjo poštnih čekov in
zasluzila na ta način 336.000 Kč. Goljufa sta
bila aretirana tik predno sta izvršila dve novi
skrbno pripravljene goljufiji, ki bi povečali
svoj zaslužek za 468.000 Kč. Goljufiji so
prišli na sled s tem, da je poštni čekovni
urad v Pragi 19. t. m. ugotovil, da je bilo
18. novembra na čekovnem uradu v Buči
vloženih na položnico podružnice Zemске
banke v Bratislavi 720 Kč. Pri tem je bila
položnica in račun ponarejen. Pred številko
720 sta napisala goljufa še 186, tako da je
prinesel poštni čekovni urad Zemski banki
186.720 Kč, ki sta jih goljufa takoj dvignila.
Dne 3. decembra 1924 je bilo pri istem
čekovnem uradu vloženih 184 Kč za Slovaško
banko v Bratislavi. Premetena goljufa sta
zopet ponaredila položnico in račun. Pri-
pisa sta 168 in Slovaški banki je šlo na račun
mesto 184 Kč 168.184 Kč. Ali Slovaška ban-
ka ni hotela te vsote izplačati, ker ni zaupa-
la gospodu, ki je predložil položnico, dasi se
je pravilno legitimiral. V denarnem pisnu
je poslala svojo pošljateljcu Richardu Schie-
ferju v Buči, kjer je goljuf takoj prejel
denar.

Ko je bila ugotovljena ta rafinirana go-
ljufija, je odpotoval dne 21. t. m. v Bučo
uradni poštne ravnateljstva v Bratislavi,
da zadevo preišče. Ugotovilo se je, da je bil
dne 20. t. m. na poštne čekovnem uradu
dosednji kontrolni organ od policije, ki se
je predstavil kot poštni tajnik dr. Vojtech
Hudak. Revizija je napravila samo zato, da
bi mogel ponarediti dve položnici, ki jih je
prejel čekovni urad istega dne. Ena se je
glasila na 20 Kč in vsebinsko je bilo naglo in

polnil in pripisal 820, na drugo je bilo vlo-
ženo 100 Kč, ki jih je goljuf tudi pomnožil.
Tako sta narasla zneska na 182.000 in 236
tisov Kč. Denar je bil nakazan Obrtni ban-
ki, podružnici v Bratislavi in banki Tatra.
Na položnicah sta bila podpisana kot po-
šljatelj Richard Schiefer in Max Leitner.
Teh dveh goljufij pa nista dovršila, ker je
bratislavski policija oba goljufa pravočasno
vtačila pod ključ.

Prvi, Adolf Schiefer, je bil aretirani po-
noči 21. t. m., ko se je legitimiral policijs-
skemu svetniku Garayju s poštnim listom Ma-
xa Leitnerja. Mož je užival sadove svojega
dela na stanovanju neke prostitutke. V toki
je držal čašo šampanja in ko je hotel na-
piti svoji izvoljenki, ga je prišla roka pra-
vice. Drugi goljuf Daray je bil aretirani v
četrtek dopoldne. Preiskava, ki je vodil
policijski svetnik Garay, je dognala, da so
vse goljufije delo Adolfa Schieferja. 24-let-
nega hančnega uradnika z Dunaja, ki se je
skril pod imenom Max Leitner. Pomagal
mu je Ladislav Daray, bivši detektiv budim-
peštanske policije. Schiefer je že pribral, da
je goljufal skupno z Darayom in da se je
Daray izdal za poštnega tajnika. Daray je
odpotoval po končanem poslu na Dunaj, od
koder se je v netek ponoči vrnil v Bratis-
lavo, da bi deloval s tovarišem ohe svoti,
načrtani dne 20. t. m. Obrtni in Tatra ban-
ki. Policijski nadzornik Filinger in Wach-
berger sta mu prebržala račine v hotelu
»Jelone«. Pri aretaciji je skušal izvršiti samo-
mor, kar se mu pa ni posrečilo. Prigoljufani
denar v znesku 336.000 Kč sta mustolovca
prijela v Monte Carlu. 55.000 Kč sta dala
Karlu Koranyju za nasvete, kako je treba v
Monte Carlu igrati. Svetovalec je bil slab,
ker sta celotna vse izgubila. Tudi Korany
je bil v Bratislavi aretirani in bo zdej lahko
svetovalec prijateljem, kako naj obzlujeja
svoje dejanje.

PAAVO NURMI V AMERIKI. Paavo Nur-
mi, glasoviti Fince, čigar sijajni uspehi na
pariški olimpijadi so zadivili ves športni svet
in ki je svoji naciji tam priporil štiri prva
mesta, je sedaj v Newyorku potrdil svoj glas
najboljšega tekača vseh časov, kajti komaj
v preteku dveh ur je na popolnoma tuji pro-
gi prekosil dva svetovna rekorda. Preteklet
je angleško miljo v 4 : 13,6 in 5000 in celo v
14 : 44,6, s čemur je izboljšal rekord Ame-
ricanaca Joie Rava, ki ga je ta postavil leta
1923. s 14 : 54,6 za celih 10 sekund. Dne
22. januarja je Nurmi zopet postavil dva
nova svetovna rekorda. Preteklet je 2 1/2 mi-
lje v 10 minutah, 3 sekundah. V osmih dneh
je Nurmi postavil v Ameriki 8 novih sve-
tovnih rekordov.

Zanimiva sodba o Haarmannu.

Kmalu po znanem procesu proti kan-
balu Haarmannu in njegovemu pomočniku
Gransu je objavil znani češki pisatelj Ka-
rel Čapek v listih Članek, v katerem iz-
vaja: »Ni dvoma, da je Haarmann patolo-
ški tip. Drugače je z Gransom. Če je res
kriv, kakor ga je obdolžil Haarmann, je ci-
nizem tega duševno zdravega mladeniča
naravnost čudovit, in težko je reči, kaj je
v tem slučaju strašnejše — njegova neču-
vena bestialnost ali pa hladna zakrnje-
nost, s katero si zna pokvarjeni mladenič
pomagati do komednega življenja. Har-
mann je temna globina na robu popolne
podivjatnosti. Grans stoji za ogrom nor-
malnega življenja, kakor stoji prostitutka
in drugi izrodki naše pokvarjene družbe.
Če pogledamo tja v ono moralno močvir-
je, se nam odpira pogled, pred katerim se
mora zdrtiti vsako pošteno srce.

Hannover poznam samo mimogrede.
To je snažno in prijazno mesto, kamor je
že prodrla moderna civilizacija. Haarmann
ni živel v kakem tajnem kraju, nego v
navadni stanovanjski hiši, kjer sliši sosed
sosedu kašljati ali zabavljati čez mizerno
življenje. In dasi je bil ta tip že nekoč v
norščnici, da je vendar hannoverska poli-
cija vzela v službo. Bil je njen zaupni
agent in družba, v kateri je občeval, ga je
nazivala s spoštovanjem »Herr Kriminal«.
Večkrat se je šepetalo, da s tem tipom ni
vse v redu, toda policija deloma ni ver-
jela, deloma pa je vsa zadevo namenoma
prikrivala. In naenkrat je postal Hannover
mesto groze. To se lahko zgodi kjerkoli.
Civilizacija ni nič drugega, nego fasada, ki
več ali manj maskira staro divjo pustnjo
življenja. Pometene ulice, red, čistota,
stražniki v belih rokavicah na vsakem oglu,
vse to še ni jamstvo, da se za najbližjo
steno ne godi nekaj, kar izmaja sramo-

stvo ali pobesnelost, ker nimamo v termino-
logiji primernejšega izraza. Ne zanašajmo
se preveč na civilizacijo, na zunanjo in ma-
terijalno organizacijo evropskega življe-
nja. Temne sile, ki so skrite v človeku, se
gibljejo pod to skorjo še bolj divje nego
med ljudmi. Haarmannov slučaj nam ka-
že v nekoliko pretirani luči, kako nezane-
sljiva so kulturna tla, po katerih hodimo s
tako samozavestjo, Haarmannov slučaj si-
li vsakogar, da se iznova zamisli nad do-
sedanjo zakonodajo o homoseksualnosti. Z
ene strani se zdi nedvomno, da sedanja
zakonodaja s rigoroznim zatiranjem spol-
nih abnormalnosti sama pospešuje zločine,
z druge strani pa moramo priznati, da stoji
spolno abnormalen človek ipso facto izven
zakona, v vedni nevarnosti, da ga potegne
življenje v vrtnice zločinov, izročen na mi-
lost in nemilost tipom, kakor je bil Grans.
Taki ljudje so prokleti, izobčeni iz člove-
ške družbe. Tudi če bi Haarmann ne bil
morilec, bi se morali zgostiti nad številom
mladih moških, ki jih je zvalil v svojo
posteljo. Hannoverska policija je vedela o
spolni abnormalnosti svojega tajnega agen-
ta. V tem slučaju je soodgovorna za groz-
ne čine nad mladimi moškimi, ki niso bili
spolno abnormalni. Tudi najliberalnejši za-
govorniki reforme kazenskega prava bi mo-
rali torej priznati, da je bila dožnost po-
licije, izbežiti se tega pomembnega s sramo-
tim žigom na čelu. Ali izbežiti se nekoga
socialno, pomeni koncem koncev zapreti
ga. In tako stojimo pred problemom, kako
naj se kaznuje psihološka abnormalnost. In
tega problema ne rešimo, kakor ga ni rešil
še nihče. Vendar pa je nečloveško kazno-
vati ljudi za to, ker so prišli na svet s pa-
tološko hibo. A kaj naj počnemo z njimi?
To je košljivo vprašanje, ki spada med
sporne dileme modernega svetovnega na-
zora.

Zadostuje najmanj privožen abnor-
malnost in človek postane zver, če tudi je
drugače dobrega srca. Zadostuje malo vol-
ne podivjanosti in sin dobrih roditeljev po-
stane podla, brezsrčna kreature, kakršna
je bil Grans. Strašno je pomisliti, kako ten-
ka živčna ali npravnstvena stena loči člo-
veka od najrazuzdanejšega zločinstva. Člo-
vek je bolj nagnjen k slabemu, nego k dob-
ru. Čim je porušeno telesno in npravnstveno ali
socialno ravnotežje, ki loči dobro od zle-
ga se odpre pred človekom brezno, kam-
or ga potegne demon, da sta potem oba
enaka. Na robu tega propada se radi igra-
mo s kulturno korupcijo in romantizmom,
radi ironiziramo ljudi, ki se drže moralnih
principov in malomeščanskih običajev. —
Haarmannov slučaj nam nudi pogled na
ono drugo stran življenja, kjer se lahko
prepričamo, da bi morali začeti drugače in
globlje ceniti vse, kar omejuje človeka v
njegovem življenju in delovanju, bodisi, da
je to zakon, morala, kazni ali navada, vse,
kar tvori in pospešuje mejo med dobrim in
zlom, med normalnim in abnormalnim, mo-
ralno zdravim in moralnim razvratom. Čas
bi že bil, da se iznebimo sentimentalnosti
in iztrežimo iz življenja to, kar skušamo
pokriti s plaščem patoloških pojavov.

Maščevanje prevaranega Črnogorca.

Iz Los Angelesa poročajo o krvavem
dogodku, ki se je odigral o Božiču v ta-
mošnji hrvaški naselbini Črnogorec Sam
Knezović je na cesti napadel svojega ro-
jaka Ivana Droploviča in oddal nanj osem
strelcev ter je že umirajočega brnčil z no-
go v obraz. Predgovodina tega umora je
sledela: Črnogorec Knezović je prišel pred
11 leti v Ameriko. Trdo in naporno je do-
lal v rudniku, globoko pod zemljo, kjer je
kopal zlato in srebro. Varčeval je pridno in
si prihranil lepe denarje. In zgodilo se je,
da ga je lansko leto neki tovariš oslepa-
ril za ves ta prihranjeni denar, za 10 sek-
und prisluznih 9340 dolarjev. Tovariš, ki ga
je osleparil, je bil njegov lastni rojak in
Črnogorec je prisegel, da se krvavo ma-
ščuje nad njim. Nikoli ni pozabil krivice,
ki mu je bila storjena. Lotil se je zopet
dela in sicer samo z namenom, da si pri-
služi toliko, da bi lahko zasledoval slepa-
ra. Ko si je zopet priušil dvatisoč dolar-
jev, je odšel iz Randsburga v Los Ange-
los. Odšel je na kriminalni urad, kjer so
mu dali dva detektiva v pomoč, ki naj mu
pomagata pri zasledovanju. Vse lov za lo-
povom pa je ostal brezuspešen. Knezović
je sam vztrajno iskal svojega moža. O
Božiču je naletel na Droploviča, ki se je
baš z nekim prijateljem vračal iz restav-
racije. Trenotek za tem je oddal Knez-
ović na slepara osem strelcev, njega pa so
prišli stražniki.

Vladimir Levstik:

Kako je Bog ustvaril svet in kako ga je vrag popravil.

(Konec.)

Vrag je zavil od radosti in poljubil tla pred nogami Vsevišnjega. Reči pa se ni upal ničesar, da se bi zapravil oblasti, katero mu je podelil Gospod; zato je molče izginil v samoto in jel premišljati, kako bi ustvaril na en mah kar najpopolnejše in najpogubnejše Zlo.

Tri dni in tri noči je blodil vrag po lesovih in ni ne spal ne jel ne pil in vse, kar je izmisli, mu je bilo premalo. Tretji dan je prital na rob goščave in je strme ugledal krasen vrt, ki ga je Gospod ograbil Adamu, da bi se v njem veselil življenja. Ta vrt je bil raj. Čudovita drevesa so rasla v njem in veje dreves so pokale od teže sladkega sadja; med drevjem so se razprostirale cvetoče livade in po livadah je šumela kristalna reka, ki je napajala vso to prelesto. Srečni Človek se je izprehajal po vrtu in je poslušal petje rajskih ptic in brez strahu ali sovražnosti ga je obkrožala vsakojaka žival.

Ves zelen od nevoščljivosti je vrag opazoval to blaženo življenje. Zavist in zloba sta vzbudili v njegovem drobovju glad. Spustil se je na kamen za plotom raja, segel v malho, potegnil iz nje klobaso in se pripravil, da bi jel.

»Tri dni se klatim in snujem Zlo, da bi ga ustvaril,« je tarnal sam pri sebi, držeč klobaso v rokah; »tri dni premišljujem in ne izmislim ničesar. Tistile Adam, pokveka brez repa in rog, pa lenari v raju in ima vsega dobrega preveč! Ali bi mu posvetil, če bi vedel, kako!«

Tedaj mu je nekaj zablišnilo v rožati butici.

»Adam je Gospodarjev miljenec! Postavljen ga je na višek svojega dela kakor cvet na vrh ponižne rastline. Ako je tedaj stvarstvo božje zgolj Dobro, bo moje Zlo tem mogočnejše, čim bolj bo opasno najpopolnejšemu stvoru — čim bolj bo opasno Človeku...«

Treba je bilo samo še ustanoviti: kakšno bo Zlo? Vrag je sedel in ugibal, nihče ne ve, kako dolgo. Od samega premišljevanja je čisto pozabil, da ga tare lakota in da ima v roki klobaso. Drobne ptičke so mu sedale na glavo, pele in plele gnezdec med njegovimi rogov; še čutil jih ni. Gozdne živali so se mu bližale z vseh strani, vohale ga in mulile travo okoli njega, ne da bi se osvestil.

Nazadnje se je priklatil pes. Obdihal ga je z desne in leve, poškopril mu nogo in pri tem zagledal klobaso, ki je štrlela iz vragove pesti, prav kakor da jo ponuja. Hap! je šavnul po njej, izdrl jo zlobcu iz krempljev in hajdi z njo v beli svet, da so zadnje noge jedva dohalele sprednje.

Šele tedaj se je vrag predramil. Poskočil je, videl, da mu je pes ukrad klobaso, in hop! za njim, kar so ga nesa klopita. Sopihal je in sopihal, ohal in ahal, renčal in rjul in končno res došel preklemskega čuka. Že je iztegnil roko, že je zagrabil s kremplji, da bi mu otel klobaso; tisti mah pa je pes nanel vse moči, vrag je ujel namestu klobase rep, in ker je preveč potegnil nazaj, kuža pa je prenarzlo drevil naprej, se je rep utrgal in je ostal hudi-manu v šapi.

Ali se je razkoračil in zarentačil! »Tak to imam zdaj za kosilo! In kdo je kriv? Samo preklani Adam, ki mi je zmešal glavo! Pasil rep za klobaso!« Togotno je zavijtil nesnago okoli ušes in jo zalučil od sebe. »Da bi

se iz tebe rodilo Zlo in da bi bilo podobno brezrogemu nagnu Človeku, ki skače tamle za plotom svojega raja in ne ve od same neumnosti kod ne kam!« Pasji rep je zletel čez rajski plot in pal kakor nalašč pred Adamom. In jedva se je dotaknil tal, že se je izpolnila vragova kletev: rep se je izprevergel v bitje, nago kakor Človek in podobno Človeku, v marsičem pa tudi različno od njega.

Stalo je pred Adamom in ga je gledalo s skrivnostnim usmeškom, podpiraje z levico dve čudni bisernobeli in rožnato obradavičeni poluobli na svojih prsih, dočim je desnica toli spretno pokrivala zlatno senčico krila, da si jo videl le tem razločnejše in skoro nisi mogel zreti drugam.

Človek je prebledel in zardel in spet prebledel; očitno se je zelo prestrašil. Da bi ga potolažilo, se je novo bitje okrenilo od njega ter mu pokazalo drugo plat, ki ni bila nič kaj manj vznemirajoča. Adam je ves vztrepetal in je zagnal od groze tak krik in vik, da so zbežali vsi bivoli v raju. Tudi bitje, ki je nastalo iz pasjega repa, se je tedaj naredilo, kakor da ga je strah. Dvignilo je roke na oči, pokazalo vse, kar je prej skrivalo, in pobežnilo iz Človekove bližine, čeprav ne daleč. A glejte čudo! Jedva je Adam videl, da ga ostavlja, že je planil za njim kakor iz uma in je pal pred njim na obraz ter mu obil gladke noze, jeclaje:

»Eva! Življenje moje!...«

Tisti mah je pogledal vrag čez rajski plot, tresoč se od radosti in cepetaje od razbrzdanega kozlovskega smeha.

Zlo je bilo ustvarjeno in se je zvalo Zena.

In Človek, najvišji cvet dovršenstva, s katerim je Gospod okrasil raz-

odetje dobrote svoje, je ležal pred Njo na kolenih...

Julijska krajina.

S Krasi poročajo o preganjanju Slovencev s strani milicnikov in fašistov. Ljudje postavljajo po cestah in jih preiskujejo. Zmerjajo pri tem in mladega Lavoslava Štrekija iz Komna, katerega so dohiteli milicniki zvečer na poti, so osuvali in pretepali, da je moral nato k zdravniku po pomoč. Slučna poročila prihajajo iz raznih kraških krajev. To je fašistovsko delo za mirno sožitje med italijanskimi in slovenskimi življenjem!

Spomenik padlim goriskim Italijanom postavljajo na prostoru starega pokopališča v Gorici, ki je prepuščeno goriskemu mestu po likvidaciji dež. odbora. Tam se napravi park in sredi parka bo stal spomenik. Park se otvori dne 24. maja, na dan napovedi vojne Avstriji.

Malarije je v Istri dovolj. Službeni list objavlja imenik občin, v katerih je razširjena malarija in katere spadajo pod zdravniško nadzorstvo. Takih občin je 47!

MLADE matere umirajo na porodu, ker nimajo prave zdravniške pomoči. Take pritožbe se čujejo že dalje časa in so vedno številnejše; prihajajo z vseh strani Julijske Krajine. Na Tolminkem so zdravstvene razmere o dne do dne slabše. Sedaj je v Bovcu, Kobaridu, Tolminu, v Cerknem in pri Sv. Luciji po en zdravnik, torej jih je kar 5, ali povsod med prebivalstvom se občuti hudo zdravniška strokovna neizvežbanost, zlasti pri porodnicah, ki umirajo po vrsti, ker nimajo potrebne pomoči. Ti zdrav-

niki seveda tudi ne znajo niti besedice domačega jezika. Pripravlja se akcija občin-skih svetov, da se odpravijo sedanje ne-znosne razmere. Enake pritožbe prihajajo tudi z Notranjskega.

Duhovnik, ki se je izpremenil. V Berseču v Istri imajo za župnika g. Gabri-jelca, ki je nekaj časa hodil po Jugoslaviji kot Jusuoven in iskal povišanja za kano-nika. Ker tega ni dosegel, se je vrnil in po svojem ustoličenju v Berseču v cerkvi iz-javil, da on ni teč tisti, ki je bil nekdanj, on je danes čisto nekaj drugega! Danes je on v resnici opredel fašistovske strahovlade in v tej službi odpravlja kolikor more, kva-vaščino iz cerkve. Lep gospod!

V Idriji je nastopil svoje mesto novi občinski komisar Romeo Angeletti, ki je razposlal na prebivalstvo manifest, v ka-terem pozdravlja Idrijčane in jih vabi k združevanju misli in dela v korist Idrije in dežele. Idrijčanje že mislijo na korist svo-je kraja, sedaj je treba združevanja misli in dela v korist Idrije le še na strani komisarjate.

Na Rombonu so našli dve trupli v boju padlih vojakov. Pri enem je bila legi-timacija, imenuje se C. Casteletto. Trupli so pronesli v Bovec in slovensko pokopali na tamkajšnjem pokopališču.

Za »Legu« se je nabralo na njen po-ziv meseca decembra 58.285 lir, namenjenih za azile in šole med slovenskim prebiva-lstvom. Večja svota se porabi za Trebče, kjer je že kupljeno poslopje za šolo. Ita-lijanske trdke in privatniki radi segajo v svoje blaginje v raznarodovalne namene obmejnih krajin!

Strašen zločin

je izvršil nekdo, kjer je umoril na stolne živih bitij. Zasledovalo se ga je dolgo časa. Sedaj se je na posredilo ga našel in sicer na Poljanski cesti 12 v Ljubljani pod naslovom »KONCESIONIRANI ZAVOD ZA UNIČEVANJE ŠČURKOV PODGAN IN MSI«.

Skoro zastoj se dobi

plavine, prav dober obranjen kotlina preta, čisto nova kotlina za vrh, velika za pre-takanje piva s pumpo in apar-atom, s čevlji za vodni pritisk za to-tenje piva v najboljtem stonju. Naslov pove upr. Slov. Naroda 248

Edino pravo »Golsort« čevlje in lovsko čevlje dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer

Ljubljana 3396 Turjaki trg (vrt) 1. Istotam se izdelujejo vsi vrsti čevlji po meri in vse vrste trznih čevljev. — Trgovci popusti! Cene solidne! Postrežba točna!

Tovarniška kantina

se odda v najem 1. aprila t. l. v Vevčah pri Ljubljani.

Zahteva se državljanstvo SHS, navstveno izpričevalo občine, mesečna najemina in položitev kave in iznos celotne najemine. Pisane ponudbe oženjenih reflektantov z življenjskim, navedbo družinskih razmer, referenc, mesečne najemine in z izavo, da v slučaju oddaje kantine teko položaj kave in na Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvođe d. d. Vevče pri Ljubljani. Polravnosti v tovarni.

Pisemski papir priporoča Narodna knjigarna.

Specijalno emajlirane dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinske predmete, napisne table, po-stelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličar-ska, sobo- in črkošlikarska dela po zelo ugodnih cenah. Frano Bokai, Celovška cesta 63 Zg. Sika (poleg mitnice.)

Pijanost ozdravi! brez ved-nosti! niti klijen! »Astinento«. St. klenice za 0. 50 in 140 Din se odpuste le, ako se vsodje navaden znesek v pri-po očenem pismu in 20 Din za tran-porne troške. Gesellschaft für chem. und met-allurg. Industrie m. h. H. 156 T Wien XIII/2, Wargrillg. 5.

RIBJE OLJE

pristno norveško za oslabele otroke in odrasle priporoča 153 T lekarna dr. G. Piccoli LJUBLJANA Dunajska cesta

Od 130 učbenikov in strokovnjakov urejani L E K S I K O N (srbsko - hrvatsko - slovensko)

Narodna enciklopedija

Srbov, Hrvatov in Slovencev začne izhajati v zvezkih po Din 40.— brez poštnine. Predvideno je za celotno knjigo 17 zvezkov po 12 tiskanih pol. — Ta knjiga, ki je bila dosedaj zelo pozdravljena, bo ne-rekvalitativno važnost za vsakega Slovence, Hrvata in Srba. Ponovno časopisne ocene o tej knjigi izidejo v kratkem. Naročila sprejema

JOSIP SAJE, glavni zastopnik N. E. za Slovenijo v Ljubljani, Mestni trg 25, I. nad.

Sprejmemo se v vseh krajih Slovenije, ročno v Mariboru in Celju zastopniki katrim je z gotovljen s'len doho-dek. Oglasi v N. E. se računajo na dogovor. 230

Nudim lasne obročke

vpletke (kile), barvanje las z »L' Oreal Hane« M. PODKRAJEC, frizer za dame in gospode. Sv. Petra cesta 32 1965

Imate li kake posle na Dunaju?

tedaj se obrnite zaupno na mene in prihranite visoke potne stroške.

Jaz oskrbujem vse trgo ske, prvalne in intimne za-dave, inkaso, obvestila itd. zanes-ljivo, zaupno, tako kot dober pri-jatelj. — Povrnem mi samo stro-ške in oalenkasto nagrado z-trud in čas. — Pošlite mi potom pošte Din 50, naktv premetite tan-aj zaht. ljeno obdano obvestilo. »THE GOODBYE END« Intern. agence ofice Wien I., Weihenburgerasse 4

Perje, kokošje, račje in gosle, puh, oddaja vsako mno-zino po zmerni ceni — trrdka E. Vajda, Caka-vec 52/T

Za gozdno posestvo na Dolenjskem — iščem za-slesnjivega, poštenega in veščega

gozdnega čuvaja, ki je že bil v enaki služ-bi. Dobi prosto stanova-nje, deputatsko zemlji-šče s 6 glumatni živine; poleg tega plačo po do-govoru. Ponudbe s spričevači naj se pošljejo na poštni predal 153, Ljuba-ljana. 242

Prodajem u Zagrebu kuću

jednokatni, u vrlo pro-smetnoj ulici, u kojoj već postoji dvoran i nosi mje-sečno 4000 Din najemi-ne sa velikim dvorištem, za trgovinu lesa itd. — osim mog etana uz nisku cijenu od Din 360.000. — Zatim gg. kupci neka se kod mene Nad Lipon 6 od 12. do 2. sata popuđe ne izvole javiti za po-godbu. 243

Lovska puška

se kupi. — Ponudbe pod šifro »L. D. 100/248« na upravo »Slov. Naroda«.

Lovska puška

se je izgubila. — Kdor jo je našel, se pro-si, da jo odda proti na-gradi v upravi »Sloven-skega Naroda« pod »Šte-tilko 207/247«.

Stružnica za železo

(Leitspindelrehbank — gekrönt) 1750 mm struž-na dolžina, 210mm struž-na višina, 350 mm struž-na višina v krenfinol — se prodaja v Rudolf Dera-žuju, Ljubljana, Slomškov-va ulica št. 1. 225

Proda se

motor 18 k. s. za surovo olje, 1 dinamom motor z vol-tmetrom, 1 vela 10 m dolga, stružna za železo, vitinski stroj, brus (Schmirgel-schei-ber), vse za pagon. Dalje 2 preži (Spindelreisse) onta-re za orodje in razno drugo orodje. — Cesta na Red-ritu 24. — Kancel. vzhleni.

Za godovne in druge vrlike priroča vsako-vrline šopke in cvetlične košarice, vence in dekor cije dveran

cvetličarna FANI HVALA

Ljubljana — Prešernova ulica 39. Vlak dan sveže cvetje!

Poskusite enkrat s terpeninovim milom »Gazela«. 20 L

Les Tissus A.G.B.

se odlikujejo po svoji kvaliteti, dobrem okusu in zme nih cenah. — Zadrževajte jih povsod! Prodaja na veliko: ZAGREB, Jelazičev trg 20, III., telefon 6—99. 241